

017262

MINISTERIE VAN OPENBAAR ONDERWIJS

COMMISSIE VAN HET OUDE VOLKSLIED

Ling Mee!

Een keuze van 500 Vlaamsche
Folkloristische Lieder

Spelen, ronden en reidansen met
zangwijzen en uitlegging der dans-
stappen ten behoeve onzer Jeugd

in

— 4 DEELEN —

door

LAURA HIEL

Lid der Commissie van het Oude Volkslied

1ste DEEL

Eigendom der uitgevers
GEBROEDERS SCHOTT
— 30, Sint-Jansstraat BRUSSEL —

Zing Mee !

Zeer aanbevolen :

FL. ALPAERTS

KINDERLIEDEREN

voor zang met klavierbegeleiding

in vier bundels

UITGAVE
GEBROEDERS SCHOTT, BRUSSEL

Zing Mee!

BEVAT VIER DEELLEN

1ste DEEL

VOOR KLEINE EN GROOTE MEISJES

Wandelliederen - Rondedansen - Meiliedjes - Reidansen
— Spelen - Aftelrijmen - Koordedansen - Raadsels —

2de DEEL

VOOR KLEINE EN GROOTE JONGENS

Stapliederen - Kettingzangen (*canon*) - Ronden - Reidansen
en andere spelen - Ambachtsliederen - Gildeliederen
— Luimige liederen - Pandliederen —

3de DEEL

VAN DE WIEG TOT DEN KINDERTUIN

Wiegeliedjes - Kleuterliedekens - Kniedeuntjes - Schooltijd
Eenvoudige Wandelliederen, Ronden, Reidansen en
— Kinderspelen - Kindergebedekens —

4de DEEL

KINDERKALENDER

Kerstliederen - Nieuwjaarsliederen - Drie Koningenliederen
Vastenvondliederen - Paeschliederen en Godsdienstige
Meiliederen - Mariahederen - Sint-Maartensliederen —
— Sint-Niklaasliederen —

Bibliographische Nota

Geraadpleegde boeken, tijdschriften en documenten.

Snellaert : Oude en nieuwe liedjes.

De Coussemacker : Chansons populaires des Flamands de France.

Jan Frans Willems : Oude Vlaamsche liederen.

Lootens et Feys : Chansons populaires flamandes.

A. De Cock en Is. Teirlinck : Kinderspel en kinderlust in Zuid-Nederland.

Ernest Closson : Chansons populaires des provinces belges : Edit. Schott, frères.

Fl. Van Duyse : Het oude Nederlandsche lied.

Souterliedekens : Antwerpsch liederboek.

E. H. Dr Jan Bols : Honderd oude Vlaamsche liederen en Godsdienstige Kalenderliederen.

E. H. J. Nuyts : Rijmkes en Liedjes uit kinderspelen te 'Turnhout verzameld.

C. Laurijssen : Folklore van een Kempisch dorp.

Peeters : Oude Kempische liederen.

Lambrecht Lambrechts : Limburgsche liederen.

Jef Simons : Ons vroom en vroolijk Kempenland.

Dr Paul Fredericq : Onze historische Volksliederen der 16de eeuw.

Ing. Wauters en Dr E. Verstraete : De Goudgele garve.

De Vlaamsche Zanger : (uitg. Jan van Stroelen : Heers (Limburg).

R. Van Kenhove en A. Lepage : Het volksleven in het straatlied.

Dr G. Kalf : Het lied in de middeleeuwen.

Aimé De Cort : De Vlaamsche kinderspelen van West-Brussel.

Laura Hiel : Kinderspelen en Lieder en uit het land van Dendermonde.

A. Van Werveke : Gedenkbladen uit het leven onzer voorouders.

Panken : Volksgebruiken en gewoonten in Noord-Brabant.

Jozef Vinckx : Eigenaardige gebruiken en gewoonten van het Vlaamsche volk.

G. Van Dorpe : St-Maartens gebruiken - en liederen. (nog niet verschenen).

Tijdschriften : **Ons Volksleven** : onder leiding van J. Cornelissen en J.-B. Vervliet.

Oost-Vlaamsche Zanten : onder leiding van F. Van Es.

Nederlandsch tijdschrift voor Volkskunde : onder redactie van Pol De Mont, Aug. Gittee, J. De Vries, enz.

't Daghet in den Oosten : Limburgsch tijdschrift (uitg.: Ceysens, Hasselt)

Taxandria.

De folkloristische kinderliedjes opgeteekend in de verslagen van het onderwijzend personeel der Staats-, Gemeente- en Aangenomen Scholen.

De liedjes die ik door mijn eigen opzoekingen verzameld heb te Brussel en omstreken — Dendermonde en omstreken — Antwerpen — Mechelen — Brugge — Oostende — Blankenberge — De Panne.

Nota's van Eug. Colin, archivaris der stad Brussel.

DEEL I

VOOR KLEINE EN GROOTE MEISJES

Wandelliederen - Rondedansen - Meigebruiken
en - liederen - Dansen - Spelen en reidansen
Aftelrijmen - Touwtje - springen - Raadsels

De eerste stap, dien de verzamelaar op het gebied der folklore waagt, brengt hem gewoonlijk tot de kinderen en vooral tot de meisjes. Bijna geen enkel van hun spelen of het wordt veraangenaamd door een liedeken of een tetsel.

J. B. VERVLIEET
(Ons Volksleven - 1889-1891 bl. 2)

INHOUDSTAFEL

WANDELLIEDEREN.

1	Lieve gebuurman komde gij mee ?	Dendermonde	13
2	Wellekomen kerremisvolk	West-Vlaanderen	14
3	Krui, kruiwagentje	Turnhout	14
4	'k Ben naar het bosch om kruid geweest ...	Aalst	15
5	'k Kwam lestmaal door een groene wei: koekoek!	Alg. gekend	15
6	Gade gij mee naar Biggenabusch (en variante)	Dendermonde	17
7	Het molenarinneken (XVe eeuw)	Vlaanderen	18

Zie marsch- en wandelliederden in « Voor kleine en groote jongens » IIe deel.

RONDEDANSEN.

8	En wij gingen al naar de zee	Belle (Bailloul)	18
9	Katje, katje bi de zee	Blankenberge	20
10	Zeg, kwezelken, wilde gij dansen ?	Alg. gekend	21
11	Wel, moeder, ge moet er mij geven een man ...	id.	22
12	Moeder ik moet een ding hebben	Hoesselt	23
13	Warme garnaars	Duinkerke	24
14	Ikkeltje, kramikkeltje	St-Antonius-Brecht	24
15	Langs een klein wegeltje	Dendermonde	25
16	Langs een groen meuletje	Belle	26
17	De appelstukken die verschuiven	Denderleeuw	27
18	Een meisje die van Scheveninge kwam	West- en Fransch- Vl.	28
19	In Holland staat een huis	Alg. gekend	28
20	id. (variante in woorden en muziekwijze)	Turnhout	29
21	id. id.	Hoesselt	30
22	Een vrouw had een kabaas	West-Vlaanderen	30
23	Het wuf die spon, gijze, gaze, gouze	Alg. gekend	31
24	Wat doet gij in 't groene veld	St-Winsksbergen (Fr.-Vl.)	32
25	Anne-Marie, Marie-Katrien (en variante) ...	West-Vl.	32
26	De wagen : (Ik zou zoo geere)	Veurne	34
27	id. : (Kom hier, gij proper maagdetje)	West- en Fr. Vl.	34
28	De nieuwe wagen	Duinkerke	35
29	Wat is het nat	Zaandam	36
30	Waar gaat ge Maria-Marianneke	Ganshoren	37
31	Blinde koe	West-Vlaanderen	38
32	Kalvetje	id.	38
33	Wanneer zal 't onze kermis zijn	Denderleeuw	39
34	Ons Lieve-Vrouwken van Barbera	id.	40
35	Mol, mol (en variante)	Dendermonde	40
36	Daar kwam een muis geloopt	Mechelen	41
37	De muis	Hoesselt	43
38	Van de koe	Semmersake	44
39	Een kalamanden rok	Duinkerke	45
40	De meisjes van Duinkerke	id.	46

MEIGEBRUIKEN.

41	't Is de mei, groene mei	Dendermonde	47
42	En in de mei	Geraardsbergen	48
43	't is vandaag den eersten Mei	Dendermonde	48
44	Ik heb een meitak in de hand	id.	48
45	Aan wie zal ik dat bloemeken geven?	Beringen	49
46	Het liedje van den meiboom (en varianten)	Aalst	50
47	Daar boven op dat bergsken	Hoesselt	51
48	't Is van Japper, den aardigen knapper	Wambeek	52
49	Moederke spelen	Appelterre	53
50	Een blauwe bloem	Brugge	54
51	Pinksterbloem keer U eens om	Noord-Brabant	54
52	Het purperen lint	Belle	56
53	Rozebloemen op mijnen hoed	Dendermonde	56
54	Rosa, willen wij dansen	id.	57
55	Het hinneken (en varianten)	West-Vlaanderen	58
56	Machoechelke (en varianten)	Dendermonde	60
57	Magoegeltje	Hoogstraten	62
58	Arora	Dendermonde	62
59	Daar was een boom	Wambeek	63
60	Er was een boom	Dendermonde	64
61	De boom groeit in den zavel	West-Vlaanderen	65
62	Op eenen boom een koekeek zat (en variante)	Dendermonde	66
63	De koekeek	Limburg	66

KANTWERKSTERSLIEDJES.

64	De Turnhoutsche kantwerksters	Turnhout	67
65	St-Anna-lied (kantwerksters van Kortrijk)	Kortrijk	69
66	Het Gregorensfeest der Geraardsbergsche kantwerksters	Geraardsbergen	70
67	'k Steke mijn spelle	id.	71
68	Kantwerksterslied van leper	leper	72

DANSEN.

69	Naar 't bal	Alg. gekend	73
70	Juffrouw, wilde de polka dansen	id.	73
71	Een walsje drie of vier	Dendermonde	74
72	Die nie draaien wil (redowa)	Alg. gekend	74
73	Trien g' heet er water ingedaan (galop)	Alg. gekend	74
74	Mijn moeder die spon (mazurka)	Dendermonde	75
75	Waarom zou ik het dansen laten	Belle	76
76	De zevensprong	Dendermonde	77
77	Flikkerdeuntje	id.	77
78	In den hemel is eenen dans	Belle	78

SPELEN EN REIDANSEN.

79	Boom, boom, dikke boom	Wambeek	79
80	Mieke, houd u vast	Dendermonde	79
81	Ble-blauw blomme	Gavere	80
82	Ajuin	Jette	80
83	Gille, Gille Gouwke	Dendermonde	80
84	Pieternelleke	id.	81
85	De brouwersketel	Turnhout	82
86	Wie zit er in mijn toren (en varianten)	Brugge	82
87	Naaldeken en draadje	Dendermonde	84
88	Schellevisch krupt deur	Blankenberge	84
89	Schellevisch is deur	Breedene	84
90	Mascourtje, ga je mee	Belle	85
91	Groene kralen, witte zwanen	Vlaanderen	86

92	Hou op en hou aan	Friesland	86
93	Welke kleur ?	Dendermonde	87
94	Tok, tok, tok ! wie is daar ?	id.	87
95	Loopt door, loopt door !	Leopoldsburg	88
96	Loop er door	Grimbergen	88
97	Den knaptandt (XVIIe eeuw)	Dendermonde	89
98	En Anna zit op eenen steen	Turnhout	90
99	De Wolf witte woe	Dendermonde	90

REISPELEN.

100	Moederke, mag ik meegaan	Dendermonde	91
101	De Schipper	Westwezel	92
102	Ridder Mirlamei	Brussel	93
103	Marionne, marionnette	Semmersake	94
104	Wij zijn de dochters van 't kasteel	Dendermonde	95
105	Wij zijn de meiskens van 't kasteel (en variante)	Hoogstraten	96
106	Op mijn schoon kasteel (en variante)	Dendermonde	97
107	Daar kwamen twee kanonnekens	Vossem	98
108	Daar komt al een kanonneken (en varianten)	Turnhout	98
109	Het balspel der meisjes (met varianten)	St-Truiden	101

Zie ronden, reidansen en andere spelen, IIe deel en IIIe deel.

AFTELRIJMEN.

110	Loelgeduiken		102
111	'k Ga naar den winkel	Blankenberge	103
112	Antje Bolantje (en variante)	Turnhout	104
113	Jan+Buk, Jan Bil	Blankenberge	104
114	Rommelen, rommelen in den pot (en variante)	Turnhout	105
115	Jan, brand de lampen	id.	105
116	Onder de bank (en varianten)	Dendermonde	106
117	Onder de groene boomen (en varianten)	id.	107
118	Keizer Karel	id.	107
119	Visch, visch, wallevisch	id.	108
120	Vertrekseke, vertrekseke (en variante)	Brussel	108
121	Mieke waar zijt gij zoolang gebleven	Dendermonde	109
122	Een, twee, drij	id.	109
123	Mistambong	id.	109
124	Kadee, kadee, kadee	Aalst	110
125	De Prins van Luik	St-Truiden	110

Andere (zonder muziekwijze)

TOUW TJE SPRINGEN.

126	Op de markt staat een huizeken	Dendermonde	111
127	Mijn moeder kocht nen hering	Aalst	112
128	Hier zijn de sleutels van den biebabonten berg	Dendermonde	113
129	Onder de Brugge	Ninove	113
130	Krinoliene	Gent	114
131	Een haasje gekocht	Denderleeuw	114
132	'k Heb een jakske gekocht	Everberg	115
133	Trekt bij 't koordeken	Dendermonde	115
134	Sterren in de lucht	Willebroek	116
135	Raadsels (zonder muziekwijze)		117

VOOR KLEINE EN GROOTE MEISJES

Wandelliederen

1. Lieve gebuurman komde gij mee?

Dit oude liedje wordt heden ten dage nog den vooravond van kermis gespeeld op den beiaard van Dendermonde.

Lie - ve ge - buur - man, kom - de gij mee, Ons
ker - re - mis - volk gaan ha - len? Ko - men zij niet, Zoo,
maak geen ver - driet! Wij zul - len ze niet meer vra - gen, Ons
Do - ka en ons Ka - to Die ko - men mee om feest te
vie - ren En zij gaan sla - pen bij Tan - te Be - lo!

2

Zijde gij niet met mijn zuster getrouwd,
Zijde gij niet mijn zwager?
— 'k Ben er mee getrouwd
Maar 't is mij berouwd,
Al op een vastenavond,
Vastenavond is nen zot,
Paschen is nen Heere
Sinten is nen edelman
Al met zijn beste kleeren.

DENDERMONDE

Volksliedje uit de XVIIe eeuw dat in de straten van Dendermonde, door de lustige jongens gezongen werd onder 't slaan van een Dendermondschen flikker. J. Broeckart. Biekerf 1890.

Laura Hiel : Kinderspelen en Liedjes uit het land van Dendermonde, bl. 63

2. Wellekomen, kerremisvolk

" Wel - le - ko - men, ker - re - mis - volk! Wan - neer
ga je deu - re?, Als de koe - ken en taar - ten op
zijn, Al bleef ik maar een eu - re.

2

Adieu goe bier, adieu goe wijn,
Adieu goe koeken en taarten;
We zullen morgen vroolijk zijn
En overmorgen lang slapen.

Fl. Van Duyse : Het oude Nederlandsche lied, 2e deel, bl. 1237.

Bekend tusschen de Leie en de zee.

3. Krui, kruiwagentje.

Krui, krui - wa - gen - tje, rij maar voort: Ik
heb een aar - dig dier - tje, dat mij be - hoort, Waar
zal ik het zoe - ken? In al - le hoe - ken, In
al - le stra - ten En 'k weet nie waar! Ik
heb het al ge - von - den, O, wat ben ik blij!
Kom, mijn lief - ste schat - je, Kom mee met mij.

TURNHOUT

Zie : E. H. J. Nuyts, lid der Commissie van het Oude Volkslied, « Kinderspelen »
Taxandria; Nieuwe Reeks III, Nr 2, 1933, bl. 33.

Een simpel innig liedje, dat door de meisjes ook wel op hun eentje gezongen wordt.

4. 'k Ben naar het bosch om kruid geweest

'k Ben naar het bosch om kruid ge-weest, om kruid ge-weest, om
kruid ge - weest, 'k Ben naar het bosch om kruid geweest, om kruid ge -
weest. En als ik daar op peins, Dan ben ik blij, dan
ben ik blij, En als ik daar op peins, Dan ben ik toch zoo blij.

DENDERMONDE-AALST en omstreken

Kan ook in kring gedanst worden met polkaps. De kinderen vormen dan ketting, wat men in de quadrille « chaine anglaise » noemt en gaan met polkaps vooruit; gekomen aan: « En als ik daar op peins », reiken ze elkaar de beide handen, en dansen zoo voort, rechtover elkaar op de plaats zelf, tot dat het liedje opnieuw begint en zij dan ook de « chaine anglaise » opnieuw vormen.

Opgeteekend door Laura Hiel: vertolker Vander Heyden, onderwijzer, Aalst.

5. Koekoek

('k Kwam lestmaal door een groene wei)

'k Kwam lest-maal door een groe - ne wei, Koe-koek! — Ik
vond den nach - te - gaal aan d'een zij, Koe-koek! — De
nach-te - gaal zong op zijn best De Koe-koek riep uit zij-nen nest: Koe -
koek, koe-koek, koe-koek! Koe - koek, koe-koek, koe-koek! —

2.

Terwijl dat deze vogel zong, koekoek !
 Hoord' ik een stem die beter klonk, koekoek !
 Een zoete stem die zong zoo fijn;
 Het scheen een leeuwerikstem te zijn;
 Koekoek, koekoek, koekoek !

3.

Een paarken zong daar met plezier, koekoek !
 En Cupido speelde op de lier, koekoek !
 Hij speelde en danste een menuet,
 De koekoek die riep altijd mee :
 Koekoek, koekoek, koekoek !

4.

Want Cupido, dat aardig kind, koekoek !
 Hij schiet het wild waar hij het vindt, koekoek !
 Hij nam zijn pijlken op het lest,
 En schoot den koekoek uit zijn nest.
 Koekoek, koekoek, koekoek !

5.

De koekoek stierf daar in de wei, koekoek !
 En in den nest, zoo bleef een ei, koekoek !
 En uit dat ei kwam binnen 't jaar
 Een jongskén schoon gelijk zijn vaár.
 Koekoek, koekoek, koekoek !

Zie Fl. Van Duyse : Nederlandsch Liederboek, uitg. Willemsfonds, blz. 155, —

Bekend volkslied van Duitschen oorsprong : « Es ritten drei Reiter zum Tore hinaus »
 (Volksliederbuch für die Jugend - Peters — Leipzig) dagteekent uit de XVIIIe eeuw.

Nota van Eug. Colin, archivaris der stad Brussel, lid der Commissie van het Oude Volkslied.

Jongens en meisjes vlochten vroeger een kransje van groen, wanneer ze de eerste maal den koekoek hadden hooren roepen ; ze wonden dien krans om hun hoofd en, zoodra de vogel zijn geroep aanhief, begonnen zij te zingen.

Koekoek,
 Trouwe knecht,
 Zeg recht,
 Zeg waar,
 Hoeveel jaar
 Zal ik nog dit kranske dragen ?

Tevens telden zij de kreten van den koekoek : zooveel maal hij riep, zooveel jaren oud zouden zij worden.

6. Gade gij mee naar Biggenabosch

Ga - de gij mee naar Big - ge - na - bosch, Mie - ke, doet
o - pen, Mie - ke, doet o - pen! Ga - de gij mee naar Big - ge - na -
bosch, Mie - ke, doet o - pen, uw koei - ken staat los.

2.

Gade gij mee naar Biggenabosch,
Krakebeziën, krakebeziën,
Gade gij mee naar Biggenabosch,
Beziën plukken, een heelen tros?

3.

Gade gij mee naar Biggenabosch,
Dansen en zingen, loopen en springen,
Gade gij mee naar Biggenabosch,
Loopen en springen, zwierig en los?

Buggenhoutbosch, dicht bij Dendermonde

Het woord **Biggenabosch** (uit den volksmond) klinkt lichter dan **Buggenhoutbosch**, dat te zwaar valt en moeilijker te zingen is.

Laura Hiel : Kinderspelen en Liedjes uit het land van Dendermonde, bl. 30.

Wij gingen eens wandelen

(Zelfde wijze als : Gade gij mee naar Biggenabosch).

1.

Ik en mijne medegezel
Gingen eens wandelen, (*bis*)
Ik en mijne medegezel
Gingen eens wandelen naar de hel.

2.

En wij klopten daar op de deur,
En de duivel, (*bis*)
En wij klopten daar op de deur,
En de duivel die kwam veur.

3.

Lucifer lag in de wieg,
Dodo kinneke, (*bis*)
Lucifer lag in de wieg,
Dodo kinneke van plezier.

4.

En de duivels alle gelijk
Bakten koeken, (*bis*)
En de duivels alle gelijk
Bakten koeken van wat slijk.

Ik weet een mol - na - rin - ne - ken, Van her - ten al zoo
 fijn, In al - le de - ze lan - den, Er nog geen schoo - ner
 zijn. Rijk God, mocht zij mij ma - len, Goed ko - ren
 zoud' ik haar ha - len, Goed ko - ren zoud' ik haar ha -
 len, Wou zij mijn mol' - na - rinne - ken zijn.

Zie: Jan Fr. Willems (Oude Vlaamsche liederen) bl. 492.

Zie stapliederen en kettingzangen in boekdeel II: « Voor kleine en groote jongens. »

Rondedansen

8. En wij gingen al naar de zee

En wij gin - gen al naar de zee, En wij gin - gen al naar de
 zee, En wij gin - gen al naar de bon - te zee, Naar de
 bij - bé - la bon - te zee, En wij gin - gen al naar de zee.

BELLE (Bailleul)

2. En wat deden wij in de zee ?
3. En wij vonden daar een mol,
4. En wat deden wij met den mol ?
5. En wij stroopten daar af zijn vel,
6. En wat deden wij met dat vel ?
7. En wij maakten daarvan een beurs.
8. En wat deden wij met de beurs ?
9. En wij staken daarin ons geld,
10. En wat deden wij met dat geld ?
11. En wij kochten daarvan een koe,
12. En wat deden wij met de koe ?
13. En wij staken de koe in 't stal,
14. En wat deed de koe in 't stal ?
15. En de koe gaf ons daar melk,
En de koe gaf ons daar bonte melk,
Ons daar bijbela bonte melk,
En de koe gaf ons daar melk.

Eenvoudige rondedans. Op stap gaan bij de vraag en dan vlugger en vlugger dansen en springen.

Wellicht een rondedans gezongen door de kantwerksters van Belle, tijdens hun gewoon jaarlijksch reijsje naar de Duinkerksche zee.

Ernest Closson, lid der Commissie van het Oude Volkslied. : *Chansons populaires des provinces belges*, Bruxelles, Schott, bl. 113.

De Coussemaker : *Chansons populaires des Flamands de France* (1856) bl. 336.

Fl. Van Duyse : *Het oude Nederlandsche lied*, 1905, 2de deel, bl. 1281

9. Katje, katje bi de zeeë

Kat - je, kat - je bij de zee - ë, Vangt een visch - je
 met zijn tee - ë, Een visch - je al in de pan - ne, Goe
 bier al in de kan - ne, Wit - te brood in Moe - ders schoot,
 Koe - ke - loe - re, mijn haan is dood, Mijn haan van ze - ven - tien
 jon - gen, Ik heb er o - ver ge - zon - gen, Jan de Wit en
 Jan de Blauw, Ze voch - ten voor den ka - beljauw, De ka - beljauw was
 le - vend, Ze voch - ten voor den le - ver, De le - ver was van
 bin - nen vort, Ze voch - ten voor den springstok, De spring - stok die
 kraak - te, 't Was een man die waak - te, 't Was een man die de
 ven - del droeg, En één die 't kat - je door de goo - te joeg.

BLANKENBERGE

In 't midden van de, op maat stappende ronde, gaat een kind, in tegenovergestelde richting van deze laatste. Op het einde, bij: « En één die 't katje door de goote joeg, » vliegt de bende uiteen, en het kind in 't midden loopt er achter totdat het één zijner speelmaatjes gevangen heeft.

Opgeteekend door Laura Hiel; vertolkster: Espérance Wittevrongel, Blankenberge.

10. Zeg, kwezelken, wilde gij dansen ?

" Zeg, kwe - zei - ken, wil - de gij dan - sen? Ik
 zal U ge - ven een ei., — " Wel, neen ik,, zei dat
 kwe - zel - ken, " Van dan - sen ben ik vrij. — 'k En kan niet
 dan - sen, 'k En mag niet dan - sen, Dan - sep is on - ze
 re - gel niet, Be - gijn - tjes of kwe.zel.kens dan - sen niet! —

2.

« Zeg, kwezelken, wilde gij dansen ?
 Ik zal u geven een koe, »
 — Wel, neen ik, zei dat kwezelken,
 Van dansen word ik moe,
 'k En kan niet dansen,
 'k En mag niet dansen,
 Dansen is onze regel niet,
 Begijntjes of kwezelkens dansen niet.

3.

« Zeg, kwezelken, wilde gij dansen ?
 Ik zal u geven een paard, »
 — Wel, neen ik, zei dat kwezelken,
 't En is mij 't dansen niet waard,
 'k En kan niet dansen,
 'k En mag niet dansen,
 Dansen is onze regel niet,
 Begijntjes of kwezelkens dansen niet.

4.

« Zeg, kwezelken, wilde gij dansen ?
 Ik zal u geven een man ! »
 — Wel ja ik, zei dat kwezelken,
 « 'k Zal doen al wat ik kan,
 Ik kan wel dansen,
 Ik mag wel dansen,
 Dansen is onze regel wel,
 Begijntjes en kwezelkens dansen wel.

11. Wel, moeder, ge moet er mij geven een man

Wel, Moe-der, ge moet er mij ge-ven een man, Wel,
 Moe-der, ge moet er mij ge-ven een man! Wel,
 doch-ter-ke lief, wat wilt ge dan? Wil ik U ge-ven
 een tam-bour... Neen, Moe-der, dat wil ik niet
 Trom-mel slaan dat kan ik niet Dit is niet voor
 mijn ge-rief Geef mij lie-ver een schoonen gre-na-dier —

BLANKENBERGE

2.

- Wel, Moeder, ge moet er mij geven een man !
- Wel dochterke lief, wat wilt ge dan ?
Wil ik u geven een foerier ?
- Neen, moeder, dat wil ik niet,
Inspectie doen, dat kan ik niet,
Dit is niet voor mijn gerief,
Geef mij liever een schoonen grenadier.

3.

- Wel, Moeder, ge moet er mij geven een man !
- Wel dochterke lief, wat wilt ge dan ?
Wil ik u geven een sergeant ?
- Neen, moeder, dat wil ik niet,
Jongens doen draaien dat kan ik niet
Dit is niet voor mijn gerief,
Geef mij liever een schoonen grenadier.

4.

- Wel, Moeder, ge moet er mij geven een man !
- Wel dochterke lief, wat wilt ge dan ?
Wil ik u geven een kaptein,
- Neen, moeder, dat wil ik niet,
Hoog commandeeren, dat kan ik niet
Dit is niet voor mijn gerief,
Geef mij liever een schoonen grenadier.

5.

- Wel, Moeder, ge moet er mij geven een man !
- Wel dochterke lief, wat wilt ge dan ?
- Wil ik u geven een grenadier ?
- ja, moeder, dat wil ik wel,
Een grenadier trouwen dat kan ik wel
Dat is wel voor mijn gerief,
'k Heb het liefst een schoonen grenadier !

In rondedans. Het « moederje » staat midden in de ronde en de kinderen, die deze laatste vormen, zijn de « dochters » ; deze dansen rond de « moeder » en voeren, waar het kan, het gebruikelijk gebarenspeel uit.

In gezelschap. Het begin wordt als solo gezongen, het einde (de laatste vier regels) in samen-zang.

Opgeteekend door Laura Hfel; Vertolker: E. Popelier, visscher, thans kerkzanger, Blankenberge.

12. Moeder, 'k moet een ding hebben !

Moe - der, 'k moet een ding heb - ben, Wat voor een ding ?

Moet ge dan een rok - sen heb - ben? Neen, moe - der, neen! Gij

zijt zoo'n aard'ge moe - der, En ge kunt dat ding niet raai - en, Wat

veur een ding da 'k heb - ben moet Van sum - ple, rum - pum - pump!

2.

- Moeder, 'k moet een ding hebben !
- Wat voor een ding ?
- Moet ge dan een kleedjen hebben ?
- Neen, moeder, neen !
- Gij zijt zoo'n aardige enz.

3.

- Moeder, 'k moet een ding hebben !
- Wat voor een ding ?
- Moet ge dan een hamken hebben ?
- Neen, moeder, neen !
- Gij zijt zoo'n aardige enz.

4.

- Moeder, 'k moet een ding hebben !
- Wat voor een ding ?
- Moet ge dan een hoedjen hebben ?
- Neen, moeder, neen !
- Gij zijt zoo'n aardige enz.

5.

- Moeder, 'k moet een ding hebben !
- Wat voor een ding ?
- Moet ge dan een man hebben ?
- Ja, moeder, ja !
- Gij zijt zoo'n aardige moeder,
Ge kunt dat ding wel raaien
Wat veur een ding da 'k hebben moet,
Van simple rum pumpump !

13. Warme garnaars

Moe - der, ik wil heb - ben een man, War - me gar - naars
smorij, Die mij den kost wel win - nen kan,
War - me gar - naars, gar - naars, gar - naars, War - me gar - naars smorij!

DUINKERKE en ZUID-WEST-VLAANDEREN

2.

Wel, mijn dochter, ge zijt nog te jong,
Warme garnaars, smorij!
Ge moet nog wachten een jaar rond,
Warme garnaars, enz.

3.

Moeder, ik ben oud genoeg,
Warme garnaars, smorij!
Mijn Jan is knap en wel beproefd,
Warme garnaars, garnaars, garnaars,
Warme garnaars, smorij!

Zie : Ch. de Coussemaker (Ch. pop. des Fl. de France) Gent 1856, bl. 270.

14. Ikkeltje, krammikkeltje

Ik - kel - tje, kra - mik - kel - tje kwam aan - ge - tre - den,
* Ik - kel - tje, kra - mik - kel - tje kwam aan - ge - gaan, Daar
kwa - men twee paar boe - ren, paar boe - ren, paar boe - ren, Daar
kwa - men twee paar boe - ren op mij - nen re - gel staan: 't Is ge - daan! Zij
de - ën al van zul - ker, van zul - ker, van zul - ker; Zij
de - ën al van zul - ker op mij - nen re - gel staan: 't Is ge - daan!

2.
Ikkeltje, kramikkeltje kwam aangetreden,
enz.
Daar kwamen twee paar heeren, paar heeren, paar heeren,
enz.

3.
Daar kwamen twee paar dames, enz.
enz.

4.
Daar kwamen twee paar naaisters, enz.
enz.

« Ze deen al... » hierbij bootsen de kinderen door karakteristieke gebaren de boeren, de heeren, de dames, de naaisters, enz. na.

Zie : Kinderspel en kinderlucht, van A. De Cock en Is. Teirlinck, IIe deel, bl. 187.

Zie ook : De Coussemaker, Nr 115.

Zie : Th. Peeters : Oude Kempische liederen. Ook Laurijssen : de Folklore van een Kempisch dorp, bl. 97.

15. Langs een klein wegelken

Langs een klein we - gel - ken, kwam ik ge - dre - ven, Langs een klein

we - gel - ken, kwam ik ge - gaan. Ik zag daar ee - nen bak - ker staan,

bak - ker staan, bak - ker staan, Ik zag daar ee - nen bakker staan, bak - ker

staan, Zie, zoo deed dien bak - ker! Zie, zoo deed dien bak - ker.

Zie zoo deed
de zaaier, de maaier, de witter, de schilder,
de metselaar, enz.

Rondedans in stapmaat uitgevoerd ; wanneer de kinderen aan « Zie zoo » komen, blijven ze staan en doen de gebaren van den ambachtsman na.

Een deel van de wijze heeft verband met het volgend volkswijsje :

Ze - ven cens en half veur een doos-ke blink, blink-marchand enz.

Dat wijsje wordt in Wallonië op volgenden tekst gezongen : Cinq p'tits sous, c'est un quart de franc, Bitt' marchand (bis).

Nota van Eug. Colin, archivaris der stad Brussel, lid der Commissie van het Oude Volkslied.

16. Langs een groen meuletje

Langs een groen meuletje, Kwam ik getreden,
 Langs een groen meuletje, Kwam ik ge-gaan: En wij
 vonden daar een paar heren, ja heren, ja heren, En wij
 vonden daar een paar heren Op onzen wegaard staan. En zij
 de-ën nu van zulke, van zulke, van zulke; En zij
 de-ën nu van zulke Op onzen wegaard staan. En a-
 zoo, en a-zoo Dat zijn huldermanieren.

BELLE (Baillet)

2.

Langs een groen meuletje... enz.
 En wij vonden daar een paar boeren,

3.

Langs een groen meuletje... enz.
 En wij vonden daar een paar nonnen,

4.

Langs een groen meuletje... enz.
 En wij vonden daar een paar paters,

5.

Zaaiers, maaiers, pikkers, enz. *ad. lib.*

Rondedans, die bestaat in het nabootsen van de manieren, waardoor de verschillende standen der maatschappij (edelen, boeren, kloosterlingen, enz.) zich van elkaar onderscheiden. Een deel van het wijsje is ontleend aan het Fransch liedje: *Malbrough s'en va-t-en guerre!* uit de XVIIIe eeuw.

Lootens et Feys, Chants pop. Flamands, 1879, bl. 248.

17. De appelstukken die verschuiven hier

En van ons bes - te tar - we, ma - ken wij goed
 bier, En elk die ver - trekt er naar zijn kwar - tier, En
 al de ap - pel - stuk - skes die ver - schui - ven, ver - schui - ven, En
 al de ap - pel - stuk - skes die ver - schui - ven al - hier.

DENDERLĒEUW

2.

En van ons beste koren, maken wij goed bier... enz.

3.

En van ons beste haver, maken wij goed bier... enz.

4.

En van ons beste gerste, maken wij goed bier... enz.

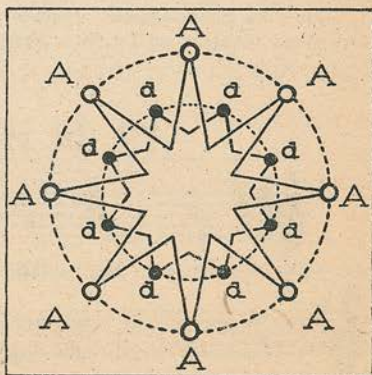
5.

En van ons beste boekweit, maken wij goed bier... enz.

De groote meisjes staan, hand aan hand, in een ronde; de kleine meisjes eveneens.

Elk klein meisje bevindt zich tusschen twee grootere, en deze leggen de in elkaar geslagen handen boven de armen der kleintjes, zoodat de twee kringen inengestremeld zijn.

Bij de woorden: En al de appelstukkes die verschuiven, heffen de groote meisjes de armen omhoog, en de kleine springen een plaats verder, aan de linkerhand. En daar die woorden herhaald worden, geschiedt dit opschuiven naar links tweemaal.

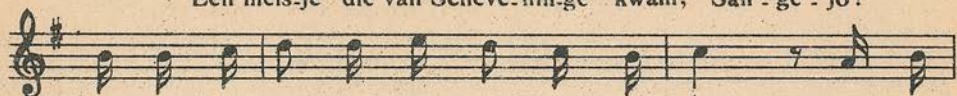

A. de groote meisjes.
 a. de kleinste.

18. Een meisje die van Scheveninge kwam

Een meis-je die van Scheve-nin-ge kwam, San-ge-jo!

Die was voor-taan met haar visch-jes be-laan Met de

rik-ken en de klik-ken En de lo-to sin-ge san-ge

jo-to Mie ver-koopt de kan-de-laar Sing san-ge-jo. —

2.

Zij riep gewis : « Wie koopt er visch ? (bis)
Sangejo !

Ik heb rog en vloot die nog levendig is

Refrein.

3.

Een heer die door zijn venster lag,
Sangejo !

Knikte 't meisje 'nen goedendag,

Refrein.

4.

Zoo wierd zij rijk, op korten tijd,
Sangejo !

Zoodat zij nu in een koetske rijdt.

Refrein.

1° Gaande rondedans. 2° Op het woord « Sangejo » laten de meisjes elkaars handen los en doen ter plaats een geheele omwending ; daarop vatten ze opnieuw de hand van hun makkertjes om den gaanden rondedans voort te zetten. 3° Op het refrein : « Met de rikken en de klikken » wordt een danspasje uitgevoerd, tot aan het einde... en de gaande rondedans begint opnieuw met de 2de stroof.

Zie : de Coussemaker : Chants populaires des Flamands de France, en : Goudgele garve, van Edg. Wauters en Dr Eug. Verstraete, bl. 92,

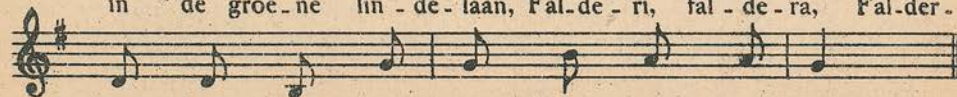
19. In Holland staat een huis

In Hol-land staat een huis, ja huis, Al —

in de groe-ne lin-de-laan, Fal-de-ri, fal-de-ra, Fal-der-

op-sa-sa, In Hol-land staat een huis.

2.

Wie woont daar in dat huis ?
ja huis ?
Al in de groene lindelaan,
Falderi enz.
Wie woont daar in dat huis ?

3.

Daar woont een rijke heer.
ja heer,
Al in de groene lindelaan,
Falderi enz.
Daar woont een rijke heer.

4.

Nu krijgt die heer een vrouw,
ja vrouw,
Al in de groene lindelaan,
Falderi enz.
Nu krijgt die heer een vrouw.

5.

Nu krijgt die vrouw een kind,
ja kind,
Al in de groene lindelaan,
Falderi enz.
Nu krijgt die vrouw een kind.

6.

Nu gaat die heer in 't bosch,
ja bosch,
Al in de groene lindelaan,
Falderi enz.
Nu gaat die heer in 't bosch.

7.

Nu gaat die vrouw van huis,
ja huis,
Al in de groene lindelaan,
Falderi enz.
Nu gaat die vrouw van huis

8.

Nu is dat kind alleen,
alleen,
Al in de groene lindelaan,
Falderi enz.
Nu is dat kind alleen.

Is een zeer opgewekte rondedans. De « rijke heer » stapt in het midden van de ronde, wanneer de 3e stroof aanvangt. Hij kiest een vrouw (meisje uit de ronde). De vrouw kiest een kind. De heer gaat weg, (keert terug in de ronde), de vrouw keert ook terug in de ronde... en het kindje blijft alleen... dat dan de « rijke heer » wordt, indien het spel opnieuw begint.

20. Het singelshuis

(Variante in woorden en muziek)

TURNHOUT, ook te HOOGSTRATEN

2. Wie woont er in dat huis ?	9. Daar kookt zij van een pap,
3. Daar woont al eenen boer,	10. Wat doet zij met die pap ?
4. Sa boer, waar is uw meid ?	11. Die geeft zij aan haar kind,
5. Mijn meid is in den stal,	12. Wat doet zij met dat kind ?
6. Wat doet zij in den stal ?	13. Dat zendt zij naar de school,
7. Daar mellekt zij de koe,	14. Wat leert dat in de school ?
8. Wat doet zij met die melk ?	15. Daar leert het A.B.C.

21. In Holland staat een huis

Moderato (2de Variante in woorden en muziek)

In Hol-land staat een huis, In Hol-land staat een
 pa-len-huis, Van hop-sa-sa, van sin-ge, lin-ge la, In
 Hol-land staat een huis — In Hol-land staat een huis.

HOESSELT

2. Wie woont er in dat huis?... enz.
3. In dat huis woont er een boer... enz.
5. Die boer die houdt een meid... enz.
4. Wat doet die boer in huis?... enz.
6. Wat doet die mooie meid?... enz.
7. Zij breit er al een beurs, ... enz.
8. Wat doet zij met die beurs?... enz.
9. Zij steekt er in heur geld,... enz.
10. Wat doet ze met dat geld?...enz.
11. Zij koopt daarmee een kind,... enz.
12. Wat doet zij met dat kind?... enz.
13. Zij doet het naar de school... enz.
14. Wat leert dat kind in 't school... enz.

Het leert den A.B.C.
 Het leert palissen A.B.C.
 Van hopsasa, van singelingela,
 Het leert den A.B.C. (bis)
 Het leert den A.B.C. (bis)

Woorden uit: 't Daghet, bl. 14, 1889.

Zie: Lambrecht Lambrechts, Limburgsche Liederen, uitg. der Commissie van het Oude Volkslied, bl. 115.

22. Een vrouw had een kabaas

Een vrouw had een ka-baas, Een vrouw had een ka-baas, En
 als ze naar de markt ging, Ze kocht een vor-te kaas, Neh!
 neh! tu-re-lu-re lu! Ze kocht een vor-te kaas.

Zie Loutens et Peys: Chants populaires Flamands, bl. 200.

2.

Een vrouw had een schapra', (*bis*)
 Van boven stond de boter,
 En van onder de sata',
 Neh, neh, turelure, lu !
 En van onder de sala'.

3.

Een vrouw zat daar en spint, (*bis*)
 Al aan een houten wielkje,
 Er was geen draaier in,
 Neh, neh, turelure, lu !
 Er was geen draaier in.

4.

Manen zat in den hoek, (*bis*)
 Al op een houten bankje,
 Met een Korintheboek,
 Neh, neh, turelure, lu !
 Met een Korintheboek.

Gewone rondedans. — Bij « Neh, neh, turelure, lu, » staat de ronde stil, en stapt beurte-
 lings vooruit en achteruit. Bij het begin van elke stroof wordt de ronde hervat.

23. Het wuf die spon

Daar was 'en wuf die spon, Daar was 'en wuf die spon, Al
 op een hou - ten spin - ne - wiel, Daar was geen toor - tel - jen
 aan, Vi - ve la pe - per - bus - se, Vi - ve la spa, tra la - la
 la, Gij - ze, ga - ze, gou - ze, Ron - flon - flou - ze fa - de - ra - ra - ra!

Gansch Vlaanderen door gekend met varianten

2.

Haar mutse stond verdraaid, (*bis*)
 Gelijk een Hollandsch moleken,
 Die met alle winden draait,
 Vive la peperbusse enz.

24. Wat doet gij al in 't groene veld

Wat doet gij al in't groe - ne veld,
 Mooi Ber - nar - dijn, Mooi E - xa - fijn? Ik zoek hier geld,
 Fier mooi meis - je, Ik zoek hier geld, Mooi meis - je.

ST-WINOKSBERGEN (Bergues) (Fransch-Vlaanderen)

2
 En wat zult gij met dat geld doen,
 Mooi Bernardijn,
 Mooi Exafijn?
 — Koopen een koeie
 Fier mooi meisje,
 Koopen een koeie,
 Mooi meisje.

3.
 En wat zult gij met de koeie doen,
 Mooi Bernardijn,
 Mooi Exafijn?
 — 'k Zal ze melken,
 Fier mooi meisje,
 'k Zal ze melken,
 Mooi meisje.

4.
 En wat zult gij met de melk doen,
 Mooi Bernardijn
 Mooi Exafijn?
 — Maken bloempap.
 Fier mooi meisje,
 — Maken bloempap,
 Mooi meisje.

De Coussemaker : Ch. pop. des Flamands de France, bl. 267.

Fl. Van Duyse : Het oude Nederlandsche lied, 2de deel, bl. 1209.

25. Anne-Marie, Marie-Katrien

Meisje midden in de ronde

'k Zou zoo ge-ren een koei - ke koo-pen, An-ne'-Ma-rie, Ma-
 rie Ka-trien Ik zou zoo ge-ren een koei - ke koo - pen,
 De ronde
 An - ne - Ma - rie Ka - trien! — Wat ga - de met dat

koei - ke doen? An - ne - Ma rie, Ma - rie - Ka - trien Wat
ga - de met dat koei - ke doen? An - ne - Ma - rie Ka -
trien! — *Het meisje* Mel - ken, Mel - ken, An - ne - Ma - rie, Ma -
1.
2.
rie Ka - trien An - ne - Ma - rie Ka - trien — Wat...

WEST-VLAANDEREN

- De ronde* — Wat gade met dat melksken doen, } *bis*
Anne Marie, Marie Katrien ?
- Het meisje* — Rijstpap maken, rijstpap maken, } *bis*
Anne Marie, Marie Katrien,
- De ronde* — Hoe gade dan die rijstpap maken, } *bis*
Anne Marie, Marie Katrien ?
- Het meisje* — Met melk, met rijst, Anne Marie, } *bis*
Marie Katrien
- Te zamen* 't is boerepap, 't is boerepap !
Anne Marie, Marie Katrien,
't is boerepap, 't is boerepap !
Anne Marie Katrien.

Rondedans (Gebarenspeel). De woorden leggen uit wat er te doen valt.

Hoe men dit liedje te **Grimbergen** zingt (zelfde wijze).

- Ik ga mijn koeiken melken } *bis*
Melken, melken, la la la la Marie kadee } *bis*
Wat gaat ge met die melk doen, 'a la enz. } *bis*
Koken, koken! la, la, la, la: Marie kadee, } *bis*
- Gij hebt nog geen pollepel, la, la enz. (2)
'k Zal de koe haar staart afsnijden, la, la,
Daar staat haar op, la, la enz.
- Dat zal veel beter smaken,
Gij hebt nog geen kermisvolk,
Dat zal ons liefste Nelleken zijn, la, la, la.

Opgeteekend door E. Trap, onderwijzer, Grimbergen.

26. De wagen

('k zou zoo geere naar England willen varen)

'k Zou zoo gee - re naar Eng - land wil - len va - ren,

Kon ik maar krij - gen één peerd - jen en een wa - gen.

'k Ga ze gaan zoe - ken in al de vier hoe - ken,

'k Ga ze gaan ha - len waar dat ze zijn. Kom,

hier mijn zoe - te meis - je, kom mee met mij.

VEURNE

Rondedans. Een meisje stapt buiten de ronde, in tegenovergestelde richting van deze laatste : Wanneer de deelnemers zingen : **Kom hier, mijn zoete meisje, kom mee met mij**, dan tikt ze op den rug van één der meisjes, dat uit de ronde treedt en er achter stapt (dit is de « wagen »). Op voorhand werd beslist of het een korte « wagen » zijn zal, of een lange. Het meisje buiten de ronde kiest dus zooveel meisjes uit de ronde als er noodig zijn om een korten of een langen « wagen » te vormen.

27. De wagen

(Kom hier, gij proper maagdetje)

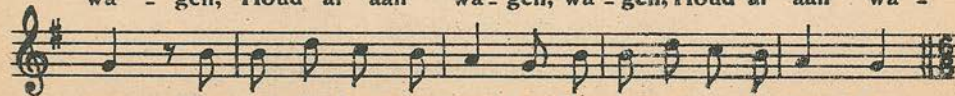
Kom hier, gij pro-per maag-det-je, Kom dans met mij, Kom dans met

mij, Gij zijt aan 't eer - ste koor - de - tje, Van mij - nen nieu - wen

wa - gen, Houd al aan wa - gen, wa - gen, Houd al aan wa -

gen. Wat zal ik hier gaan zoe - ken, Van ach - ter in de hoe - ken.

'k Zal gaan zoe - ken o - ver - al, Waar ik ie - mand vin - den - kan.

VLAANDEREN en FRANSCH - VLAANDEREN

Rondedans met gebarenspeel. Terwijl de kinderen in ronde dansen, danst één meisje er buiten in tegenovergestelde richting; zij heeft een zakdoek of een ander voorwerp in de hand en daarmee raakt ze één harer gezellinnetjes uit de ronde, dat verplicht is haar te volgen. Ze begint dit spel opnieuw tot dat al de meisjes achter haar zijn, die dan een nieuwe ronde vormen... En het spel begint weer van voren af aan.

Zie: Ch. de Coussemaker (Ch. pop. des Fl. de France), Gent 1856, bl. 324.

28. De nieuwe wagen

Ik zou - de nu zoo gei - ren. Naar En - ge - land gaan va - ren,
Al om mijn eer - ste wiel - tje, Van mij - nen nieu - wen wa - gen,

Ik zal om een gaan zoe - ken, Van hier naar de vier hoe - ken, Van

hier o - ver - al, — Waar dat ik hem - vin - den, hem

vin - den, hem vin - den, hem vin - den o - ver - al, — Waar

dat ik hem vin - den zal. Kom hier, mijn pro - per

maag - de - tje, Kom, dans met mij. — Je zal mijn eer - ste

wiel - tje, Van mij - nen wa - gen zijn. Ik wil h'en, 'k wil ee - nen

man, Ik wil h'en ee - nen wa - ge - man. —

DUINKERKE

Zelfde spel als met 't liedje: « De Wagen » : kom hier, gij proper maagdetje.

De Coussemaker : Ch. pop. des Flamands de France, bl. 325.

29. Wat is het nat

Wat is het nat, wat is het nat, Al on-der mij-ne voe-ten,

Uit-ver-koor-ne, uit-ver-koor-ne, Waar zal ik je zoe-ken?

Een van de-ze meis-jes dan, Die 'k't eer-ste kie-zen zal,

Neen, neen, je bent het niet! Draai j'maar om, ik ken je niet! Kom

hier mijn lie-ve vrouw Geef mij de hand van jou! Jij

zal me niet ver-la-ten, En daar-om zoen ik jou! Jij

zal me niet ver-la-ten, En daar-om zoen ik jou.

ZAANDAM

De woorden duiden aan wat er te doen valt.

Uit Volkskunde : 19e jaargang, bl. 14-15.

30. Waar gaat ge Maria, Marianneke

- Ronde 1. Waar gaat ge zoo naar toe?— Ma - ria, Ma - rian - ne -
 Het meisje 2. Ik ga zoo naar de markt!— Ma - ria, Ma - rian - ne -
 Ronde 3. Wat gaat gij daar wel koo - pen? Ma - ria, Ma - rian - ne -
 Het meisje 4. Een vol - len korf met app' - len Ma - ria, Ma - rian - ne -
 Ronde 5. Aan wie zult gij dien ge - ven? Ma - ria, Ma - rian - ne -
 Het meisje 6. Aan een mij - ner vrien - din - nen Ma - ria, Ma - rian - ne -
 Ronde 7. Wie is dan die vrien - din - ne? Ma - ria, Ma - rian - ne

- ke Waar gaat ge zoo naar toe?— Ma - rian - ne - ke
 ke Ik ga zoo naar de markt! Ma - rian - ne - ke
 ke Wat gaat gij daar wel koopen? Ma - rian - ne - ke
 ke Een vol - len korf met app'len Ma - rian - ne - ke
 ke Aan wie zult gij dien ge - ven? Ma - rian - ne - ke
 ke Aan een mij - ner vrien - din - nen Ma - rian - ne - ke
 ke Wie is dan die vrien - din - ne? Ma - rian - ne - ke

Einde
 Het meisje: Het meis - ken die 'k zal vin - den met de oog - jes

toe, Het meis - ken die 'k zal vin - den met de oog - jes toe!

GANSHOREN

Het meisje, dat in 't midden der ronde wandelt, is geblinddoekt. Na de vragen en de antwoorden gezongen te hebben, tracht het geblinddoekt meisje één harer kameraadjes te vangen, die *snel, snel* in kring rond haar loopen. Wie gevangen wordt, is op hare beurt « *de blinde* ».

Blindemannetje, Blindemol, of Blindekoe (Colin-Maillard) werd aan het hof van Frankrijk gespeeld onder Lodewijk XIV.

Opgeteekend door Laura Hiel : Vertolkster : Mev. E. Hereng-De Veen, Kindertuin Bestuurster te Brussel, Laken.

31. Blindekoe.

Musical score for 'Blindekoe' in 2/4 time, key of B-flat major. The score consists of three staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one flat, and a 2/4 time signature. It features a triplet of eighth notes on the first measure, followed by a series of eighth and quarter notes. The lyrics are written below the notes.

Kal-ve-ken, dat in 't mid - den staat, Ziet ge niet wie
 rond U gaat? Zijt ge lam of zijt ge doof? Waarom roert ge
 niet uw poot? Blin - de - koe, Spring maar toe! Oe!

WEST-VLAANDEREN

Zelfde spel als « Waar gaat ge, Maria, Marianneke? ». Maar, in plaats van op het einde vlug rond het geblinddoekt meisje te draaien, schiet de ronde uiteen en roept Oe! — De « blinde » moet de makkerijtjes achternalooopen en er één trachten te vangen; deze wordt dan op haar beurt « blinde koe ».

32. Kalvetje

Musical score for 'Kalvetje' in 2/4 time, key of B-flat major. The score consists of six staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one flat, and a 2/4 time signature. It features a series of quarter and eighth notes. The lyrics are written below the notes.

Kal - vet - je die in de ron - de zat, 't En
 wis - te niet waar dat zijn moe - der was Zijn
 moe - der was naar 't ei - land, 't Ei - land die kraak - te.
 't Man - ne - tje die ze waak - te Ze - ven peer - den aan
 ee - nen wa - gen Da 'k ze za - gen, 'k zou ze ja - gen.

WEST-VLAANDEREN

Kring van kinderen, hand aan hand, ronddansend. Een kind (het kalvetje) zit met gesloten oogen in hun midden. De kring zingt het bovenstaand lied, en roept dan onmiddellijk « Zoek! zoek! » Terzelfder tijd houdt iedereen stil. « Kalvetje » staat op en grijpt één der kinderen uit de ronde, belast het om het te herkennen en roept desnoods zijn naam op goed valle 't uit. Is het juist geraden, dan wordt het herkende kind « kalvetje ».

Zie: Kinderspel en kinderlust in Zuid-Nederland, van A. De Cock en Is. Teirlinck, Ite deel, bl. 281.

32. Blinde Margeriet

Een meisje wordt geblinddoekt, een ander vraagt haar :
Hoeveel vingers staan hier ?

Daarna zegt men : Zoekt spelden !

Zij antwoordt : — Ik vind er geen,
Zoekt naalden !

— Ik vind er geen,
Zoekt menschenvleesch !

Daarop stuift de heele bende
gillend uiteen en zingt gedurig :
Blinde Margeriet,
Pakt die ge ziet,
Maar mij toch niet !

ST-ANTONIUS-BRECHT

Als Blinde Margeriet, na lang rondtasten er in gelukt een der spotters te grijpen en te herkennen, dan wordt haar de blinddoek afgenomen en de andere krijgt hem vóór de oogen.

Opgeteekend door J. Cornelissen. — Ons Volksleven, 1889-91, bl. 88.

33. Wanneer zal 't onze kermis zijn ?

Dochters *Moeder*

Moe - der, wan - neer zal 't on - ze ker - mis zijn? Op ee - nen Zon - dag, mijn
doch - ter - ken, Op ee - nen Zon - dag, mijn doch - ter - ken,
Dochters
'k Wenschte da't al - le da - gen Zon - dag waar, Dan was Mie - ken
nog zoo blij, Met heur hand - jes in heur zij, Met heur voet - jes
vlug en vrij, Wan - ne - Ma - rie van hop - sa - sa!

DENDERLEEUV

Dochters . Moeder, wanneer zal 't onze kermis zijn ?

Moeder : Op eenen Maandag, mijn dochterken (*bis*)

Dochters : 'k wenschte da 't alle dagen Maandag waar.
enz.

In ieder der volgende strofen wordt aldus een andere weekdag genoemd, tot den Zaterdag. Dan begint het spel opnieuw met een nieuwe «moeder». Bij de woorden : **Met heur handjes in heur zij**, zetten al de meisjes van den kring de beide handen in de heupen, en houden stil tot aan den laatsten regel : **Wanna Marie van hopsasa**; dan draaien de meisjes snel ter plaatse rond, steeds met de handen in de zijde.

Zie : Kinderspel en kinderlust, van A. De Cock en Is. Teirlinck, IIe deel, bl. 152,

34. Ons Lieve - Vrouwken van Barbera.

Ronde *Moeder*

Wie zit er on - der dien hoo - gen to - ren? *Ronde* *Moeder*

Lie - ve Vrouwken van Bar - be - ra. Wiens kin - dren zijn al dat? De *Ronde* *Moeder*

mijn! *Ronde* Mag 'k ze *Moed.* ne - men? *Ronde* Neen! *Moed.* Mag 'k ze *Ronde* ste - len? *Moed.* Neen! 'k Zal *Ronde*

't a - vond bij Ka - trien - tje gaan, 'k Zal ze doen den *Ronde*

kop af - slaan, De - ze zal ik ne - men. *Ronde* Pe -

Einde tat - ter - zak! pe - tat - ter - zak! pe - tat - ter - zak.

DENDERLEEUW

Een kring van meisjes. In het midden twee gehurkte speelsters: de ééne zit weggestopt onder den voorschoot van de tweede (Het moederken).

De ronde zingt en de moeder antwoordt. (Er dient opgemerkt dat de korte antwoorden der « moeder » en ook het woord « Petatterzak » veel meer gesproken worden dan gezongen).

Op de laatste woorden springen de meisjes, die de ronde vormen, op het verborgen gezinnetje om het bij te halen. Een worsteling ontstaat; doch de meisjes kunnen het kind aan de « moeder » niet ontrukken. Eindelijk roept de ronde **Petatterzak!** tot driemaal toe. Daarmede is het spel uit.

Zie: Kinderspel en kinderlust van A. De Cock en Is. Teirlinck, eerste deel, bl. 164.

35. Mol! Mol!

Mol! Mol! waar zit ge? De mol zit in zijn hol, Wel,

vrouw - ke heb - de geen strooi van - doen? Wel neen ik, zei de mol.

DENDERMONDE-Gent

Met dit liedje spelen de kinderen het spel « kat en muis ». Een kind is de kat, een ander kind de muis. De meisjes in de ronde maken onderling bogen met de armen. De muis loopt onder de armbogen weg en weer naar goeddunken; de kat zet haar achterna om ze te vangen, maar ze moet den zelfden weg als de muis volgen.

Laura Hiel: Kinderspelen en Liedjes uit het land van Dendermonde, bl. 29.

Variante in de woorden.

Mol, mol, waar zit je ?
 De mol zit in zijn pitje,
 Mol, mol, waar loop je ?
 De mol loopt in zijn hoopje.
 Wel, molletje, hebt gij geen strooi vandoen ?
 Ba, neen ik, zei de mol.
 Mol, mol, mol !
 En de mol zit in zijn hol !

BRUGGE

Kan ook op de volgende manier gespeeld worden : Een kind dat voor den mol speelt, gaat weg, de anderen geven elkaar de hand en beginnen te zingen : Mol, mol, waar loop je? De mol komt dan voor den dag, en de kinderen gaan op de hurken zitten ; wordt een er van geraakt vóór het gehurkt is, dan moet dit hem, als mol, vervangen.

36. Daar kwam een muis geloopten.

*Allegretto**Een kind zingt*

Daar kwam een muis ge-loo-pen, Een muis van al-le ge-

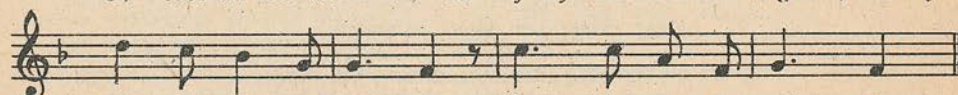
lijk, 't Was om het ko-ren te stroo-pen, Wij ga-ven de muis ge-

lijk De muis De rat De muis in 't ko-ren ver-lo-ren!

*Koor*De rat
De kat

O, rat-ten en mui-zen, En wij zijn hier te zaam ver-gaard, En wij

gaan nog niet ver-hui-zen, O, rat-ten en mui-zen.

MECHELEN

2.

Daar kwam een rat geloopten,
 Een rat van alle gelijk,
 't Was om de muis te stroopen,
 Wij gaven de rat gelijk :
 De rat, de muis in 't koren verloren,
 O, ratten en muizen enz.

3.

Daar kwam een kat geloopen,
id.
 De kat, de rat, de muis in 't koren verloren.

4.

Daar kwam een hond geloopen,
id.
 De hond, de kat, de rat, de muis,
 in 't koren verloren, *enz.*

5.

Daar kwam een knuppel geloopen,
id.
 De knuppel, de hond, de kat, de rat,
 de muis in 't koren verloren *enz.*

6.

Daar kwam een vuur geloopen,

7.

Daar kwam het water geloopen,

8.

Daar kwam een koe geloopen,

9.

Daar kwam een slachter geloopen,

10.

Daar kwam een duivel geloopen,
id.
 De duivel, de slachter, de koe, het water,
 een vuur, een knuppel, de hond, de kat,
 de rat, de muis in 't koren verloren :
 O ratten en muizen *enz.*

Kan gebruikt worden bij het spel : **Kat en muis.**

Zie Bois : **Honderd oude Vlaamsche liederen, bl. 95.**

37. De Muis.

Ik ben een e - del dier, — Ik leef op mijn ple - zier, — Ik
 ben een e - del dier, — Ik leef op mijn ple - zier, — Ik
 laat den huis - - - man zor - gen, — Van
 d'a - vond tot — den mor - gen, — Ha!
 ha! — Zie zoo, — Dan kruip ik weer in 't stroo! Ha!
 ha! — Zie zoo, — Dan kruip ik weer in 't stroo!

HOESSELT

2.

Ik zorg niet voor den pot, } *bis*
 Dan was ik wel een zot.
 Leef ik dan niet in rust en vree,
 Ik eet ook van de pasteien mee,
 Ha, ha ! zie zoo,
 Dan kruip ik weer in 't stroo } *bis*

3.

Maar och wat groot verdriet, } *bis*
 De kat die lijdt het niet,
 Als ik op 't best beñ aan den gang,
 Dan komt die heks en maakt mij bang,
 Zij haalt mij uit het stroo } *bis*
 Ha ! ha ! zie zoo, }

4.

Zij slaat mij hallef dood, } *bis*
 Met haar verdoemden poot,
 Dan smijt zij mij al op en meer,
 En dan eens heen en dan eens weer,
 O jee ! o jee !
 Wat doet die heks mij wee } *bis*

5.

Sa, muizen, komt bijeen, } *bis*
 En maakt geen droef geweene,
 En doet de kat de bel maar aan,
 Dan kunnen wij ze hooren gaan,
 Adju ! adju !
 k Ga van de wereld nu ! } *bis*

Kan gebruikt worden bij het spel : Kat en muis.

Zie Lambrecht Lambrechts : Limburgsche Lieder, uitgave der Commissie van het Oude Volkelielied, bl. 124.

38. Van de koe.

De koe die had 'n mui - le; Wat dee ze . zij daar -
mee - mee - mee? Al g'heel den lan - gen zo - mer, Al
Sneller
wei - dend door de wei, wei, wei. Wij schei - den nog niet, Wij
schei - den nog niet, 't is nog een uur te vroeg, vroeg, vroeg, Laat
ons eerst nog wat dan - sen En zin - gen van de koe, koe, koe, Laat
ons eerst nog wat dan - sen En zin - gen van de koe, koe, koe.

SEMMERSAKE

2.

De koe die had twee horens;
Wat dee ze-zij daarmee-mee-mee?
Al g'heel den langen zomer,
Al stampend door de wei-wei-wei.

enz.

4.

De koe die had twee ooren;
Wat dee ze-zij daarmee-mee-mee?
Al g'heel den langen zomer,
Al hoorend door de wei-wei-wei.

enz.

3.

De koe die had twee oogen;
Wat dee ze-zij daarmee-mee-mee?
Al g'heel den langen zomer,
Al kijkend door de wei-wei-wei

enz.

5.

De koe die had vier pooten;
Wat dee ze-zij daarmee-mee-mee?
Al g'heel den langen zomer,
Al loopend door de wei-wei-wei.

enz.

6.

De koe die had een steertje
Wat dee ze-zij daarmee-mee-mee?
Al g'heel den langen zomer,
Al slaande door de wei-wei-wei.

enz.

1ste stroof : Enkel zingend ronddraaien.

2de stroof : De kinderen werpen het hoofd stootend voorwaarts.

3de stroof : De oogen zoo wijd mogelijk open zetten.

4de stroof : De beide ooren vastnemen.

5de stroof : Snel rondloopen, met de voeten stampend.

6de stroof : Ze slaan elkaar op den rug.

Voor 't refrein bij de woorden : Wij scheiden nog niet, kiappen zij in de handen.

bij de woorden : Laat ons eerst nog wat dansen, springen en dansen zij lustig.

Zie : Kinderspel en Kinderlust in Zuid-Nederland, van A. De Cock en Is. Teirlinck. IIe deel, bl. 195.

39. Een kalemanden rok.

(‘t Carillon van Duinkerke genaamd, omdat dit deuntje op den beiaard van Duinkerke gespeeld werd)

1ste figuur

2de figuur

3de fig.

Een ka - le - man - den rok, Een wit mantlijn - tien d'rop En

we - et - je - waar - ik - weu - nen? Al in Sint Gil - lis dorp.

4de figuur

5de fig.

Een lijn - wa - den ka - zak - je Een bie - ze - boo - men rok En

zou 'k daar mee nie la - chen, De fru - t - pan op zijn kop. Een

Zie : de Coussemaker (Ch. pop. des Fl. de France) Gent 1856, bl. 270.

Een der meest gekende volksliedjes : dansliedje dat later te Parijs gezongen werd in « Le bal de l'Opéra ». Het is niet waarschijnlijk dat het van Duinkerke afkomstig is. In « Vastenavonds-vermakelijkheden » (Haarlem 1718) komt het eenigzins overeen met het eerste daarin opgenomen dansliedje.

Zoo kan deze rondedans gespeeld worden.

1ste figuur. Ronde van kinderen, de armen in boog.

Ze gaan al tokkend met de voetjes (sterk den nadruk leggen op « een kalemanden rok ») zes passen naar 't centrum der ronde, en laten de armen stilaan naar omlaag zakken.

2de figuur. Ze keeren al tokkend zes passen terug achteruit (Een wit enz.) steken de armen stilaan naar omhoog en maken allen rechtsomkeer.

3de figuur. Ze vormen de ketting (chaîne anglaise) op een polkupas (En weet je enz.) Ze blijven staan.

4de figuur. « Een lijnwaden kazakje ». Ze steken het rechterbeen vooruit, dan achteruit, maken een polkupas. « Een biezeboomen rok. » Ze steken het linkerbeen vooruit, aan achteruit, maken een polkupas.

5de figuur. En zou 'k daarmee enz. de « ketting » neemt opnieuw den polkupas aan.

Dit lied komt eveneens voor in : « La Cité du Caveau », onder nummer 139. Meester A. Gevaert gebruikt deze wijze in zijn opera « Le Château Trompette », voor de 1ste maal opgevoerd te Parijs in 1860.

Nota van Eug. Collin, archivaris der stad Brussel, lid der Commissie van het Oude Volkslied.

40. De meisjes van Duinkerke

Te Duin-kerk gaat het al ver-keerd, Te Duin-kerk
 gaat het al ver-keerd, De meis-jes zijn in't
 Fransch ge-leerd, Van li-re-lom, la-re-lom,
 jup, jup, jup! De meis-jes zijn in't
 Fransch ge-leerd, Van i-vi-va!

2.

De meisjes dragen al zijden roks (*bis*)
 De knechten dragen maar leeren broeks
 Van lirelom, larelom, jup, jup, jup!
 De meisjes dragen al zijden roks
 Van i-vi-va!

3.

De meisjes dragen markijnen (1) schoens (*bis*)
 De knechten dragen maar houten schoens
 Van lirelom, larelom, jup, jup, jup!
 De meisjes dragen markijnen schoens.
 Van i-vi-va!

1) marokijnen.

Het refrein « Van lirelom, larelom, enz. » laat toe, verschillende dans- en springspases weer te geven.

Zie : Ernest Closson lid der Commissie van het Oude Volkslied : Chansons populaires des provinces belges, Bruxelles, Schott, bl. 86.

Ook in : de Coussemaker, Chants populaires des Flamands de France.

Meiliedjes en Meigebruiken

Mei in vroeger tijd

Onze Germaansche voorouders plantten op den eersten dag van Mei een met groengeurige slingers omwonden Meiboom in den grond. Met zang en dans werd hij ingewijd. De woningen waarlangs de vroolijke en aangename meitocht het veld introk, had men overvloedig met kransen en bloemen behangen. Zóó en ook op andere wijze vierden de heidenen het aanbreken der lente, en gaven op den Meidag met al de genoegen van den Meitocht het afscheid aan den guren wintertijd.

Uit : « Ons Vroom en vroolijk Kempēland » door Jef Simons.

De terugkeer van het schoon weder werd door onze voorouders met vreugde begroet. Op meidayond werd de Mei geplant, en danste men er rond.

Lang vóór de bekeering tot het Christendom, toen er nog geen spraak was van Brussel, Gent, Antwerpen, of Brugge, kwam de bevolking eener streek bijeen; op Meidayond ging men in het woud een groenen boom hakken, plantte hem vóór de woning van den hoofdman, toiede men zich met groen en danste rondom den « Mei » tot laat in den nacht.

Later vierde men in de steden den « Mei » in alle wijken. Een eigenaardige overlevering van het « Meien » is het gebruik op den nok van het dak een groenen tak te plaatsen als een nieuw huis in het droge komt « men plant er den Mei op ». Het groen, dat alle processies toot, noemt men ook « Meien », zelfs wanneer de plechtigheid in andere maanden valt.

A. Van Werveke : Gedenksbladen uit het leven onzer voorouders, bl. 29.

In Oost-Vlaanderen was kort geleden nog algeraeen het liefelijk gebruik in zwang, dat bij het voleindigen van het metselwerk van een in aanbouw zijnde huis, de metselaar een « Mei » vestigde aan keper of schouw. Pr. Schrijnen (Ned. volkskunde) noemt dit een « richtmei ».

Evenals de oogstmei, de liefdemei, de bruidsmei, de schutsmei leidt hij, naar het voorbeeld van Mannhardt (Baumkultus), de richtmei af van den grooten Meiboom, het bekende vruchtbaarheidssymbool. Ook is de « richtmei » volkomen gelijk te stellen met de aangebrachte tuiltjes op de hoeken van het dakgestoelte onzer nog met strobedekte boerenhuizen.

Het is vrij algemeen bekend dat deze tuiltjes vervormingen zijn van de Germaansche Hamers van Donar (Thor) die de huizen onzer Germaansche voorouders moesten helpen beveiligen tegen bliksemnslag en zijn gevreesd gevolg : het kraaien van den rooden haan over huis, schuur en stal. Onder christelijken invloed hebben de heidensche zinnebeelden zich een eerste maal gewijzigd tot kruisen om zich van lieverlieden te ontpoppen tot de heden nog in gebruik zijnde « tuiltjes ».

Dr F. De Keyser.

Oost-Vlaamsche Zanten, 1927, Nr 1, bl. 2. 3. 4. 5. Professor aan de Universiteit te Gent
Voorzitter der Commissie
van het Oude Volkslied.

41. 't Is de Mei.

't Is de Mei, groe - ne Mei, Laat ons zin - gen, dan - sen,
sprin - gen, 't Is de Mei, Vrien - den - rei, Laat ons lustig en voo - lijk zijn.

DENDERMONDE

De wijze van dit lied heeft eenige gelijkenis met het lied van den « Doudou », te Mons. Nota van Eug. Coïin, archivaris der stad Brussel, lid der Commissie van het Oude Volkslied.

Opgeteekend door Laura Hiel : Vertolkster : Mev. A. Dartsch-Gyssels.

42. En in de Mei.

En in de Mei, in de lie - fe - lij - ke
 Mei - e, De meis - jes zijn zoo blij, En de jongens moe - ten
 wer - ken, Tra - la - la, lie - re, Laat ons maar
 vie - ren Wij heb - ben toch maar éé - nen jon - gen
 tijd. Wij heb - ben toch maar éé - nen jon - gen tijd.

GEERAARDSBERGEN

Opgeteekend door Marcel de Portemont, Geeraardsbergen.

43. 't Is vandaag den eersten Mei.

't Is van - daag den eer - sten Mei, Om te vie - ren, om te vie -
 ren! 't Is van - daag den eer - sten Mei, En daarom zijn wij zoo blij

DENDERMONDE

44. Ik heb een meitak in de hand.

Ik heb een mei - tak in de hand, Aan wie zal ik hem
 ge - ven, Al aan een meis - je ne - vens mij, Zal

ik hem pre - sen - tee - ren, Dan - sen en sprin - gen,
 La - chen en zin - gen, Hoep - sa! fal - li - de -
 ri, de - ra! Hoep - sa! fal - li - de - rie - re!

DENDERMONDE

Een aantal kinderen, zowel jongens als meisjes « paleerden » (tooiden) een boomken met bloemen, kransen en papieren ringen. Den aldus versierden meiboom gingen zij toonen van huis tot huis, en vroegen één « oordjen » later één « stuiverken » om kaarsjes te koop. Ze plantten dit boompje in de straat en 's avonds werden al de brandende kaarsjes er rond gezet. Ze dansten er om heen en zongen al de liedjes die ze kenden tot laat in den nacht.

In sommige streken worden door de kinderen kransen van boterbloemen (of Sinxenkruiden) gemaakt, welke ze dan als zoovele kroontjes dragen wanneer zij zich ter schole begeven. Dit gebruik blijkt nog te Veurne te bestaan.

Laura Hiel: Kinderspelen en Liedjes uit het land van Dendermonde bl. 53.

45. Aan wie zal ik dat bloemeken geven?

Aan wie zal ik dat bloe - me - ken ge - ven?
 Aan 'n meis - je van plai - san - tie, Zal ik het pre - sen -
 tee - ren, En dan - sen, en sprin - gen, En
 draai U es om, en zin - gen, Fal - de - ri dei - ne,
 boem, boem, boem! Ko - ren - bloem.

BERINGEN

Opgetekend door Ward Schouteden, Inspecteur der Openbare Bibliotheken, Secretaris der Commissie van het Oude Volkslied.

46. Het liedje van den meiboom.

'k Hem ne meiboom in mijn hand, Aan wie zal ik hem ge-ven?

Aan de If - fra ne - vens mij, Zal ik hem pre - sen - tee - ren,

If - fra danst, If - fra springt, If - fra hee't de mei ver.diend.

If - fra danst, If - fra springt, If - fra hee't de mei ver.diend.

AALST

Een meisje staat in 't midden van den dansenden kring met een of ander « meiken » (takje, stengeltje, bloempje) in de hand. Het eerste gedeelte van het lied, tot aan « Iffra » zingt zij alleen, het tweede gedeeltje wordt door den kring gezongen. Het meisje in het midden kiest eene vriendin uit, reikt haar den meiboom over en gaat haar plaats in de ronde innemen.

Zie : Kinderspel en kinderlust, van A. De Cock en Is. Teirlinck, IIde deel, bl. 247.

Ik heb nen meiboom in mijn hand,
 Aan wie zal ik hem geven?
 Aan mijn dochter van Engeland,
 Engeland van Leuven,
 Spring eens,
 Dans ééns,
 Juffrouw ga eens rond,
 En kus eens.

ANTWERPEN

Uit : Ons Volksleven, 1889-91, bl. 68.

'k Heb 'nen ring al aan mijn hand,
 Aan wie zal ik hem geven ?
 Aan wie nevens mij zal staan,
 Zal ik hem presentieren,
 Dans wel, spring wel,
 Spring wel in drij keeren,
 De speelman zal 't u leeren,
 En is de dans gedaan,
 Dan zult gij op uw plaatsken gaan.

GENT

Uit : Volkskunde, 1e jaargang, 1888, bl. 108.

47. Daar boven op dat bergsken.

Daar bo - ven op dat berg-sken, Daar staat er een ka-pel, — Daar

dan - sen de mooi meis - jes, De pol - ka zoo wel, Fal - de

ri - o - si - o - sa! Fal - de ri - o - si - o - sa! Fal - de -

ri! Fal - de - ra! En in de Mei Moet al les vroolijk zijn!

HOESSELT

2.

Daar onder in het water,
Daar zwemt er eenen visch,
Gij kunt er niet gelooven,
Wat een kerel dat is!
Falderi-o-si-o-sa, (*bis*)
Falderi-Faldera,
En in de Mei,
Moet alles vroolijk zijn.

3.

Daar boven op dat bergsken,
Daar loopt er eenen haas,
Ik pakte mijn geweer,
En ik schoot hem dood ter plaats.
Falderi-o-si-o-sa, (*bis*)
Falderi-Faldera!
En in de Mei
Moet alles vroolijk zijn.

De woorden duiden de gebaren aan, en daarna wordt in polkupas de rondedans uitgevoerd.

Zie: Lambrecht Lambrechts « Limburgsche Liederen », uitg. der Commissie van het Oude Volkslied, bl. 93.

48. 't Is van Japper, den aardigen knapper

Solo

Ik heb nen mei-boom in mijn hand, Aan wie zal ik dien ge - ven?

Aan de doch - ter van Zee - land, Van Zee - land en Leu - ven,

Kiest eens, danst eens, Juf - fers doet u - wen dans eens rond,

Pa - ter gij moet knie - len, Pa - ter gij moet op - staan, Pa - ter gij moet

Samen

sla - pen gaan, En 't is van Jap - per, den aar - di - gen knap - per En

't is van Jap - per sta stil, En Jan heeft on - der de

trap - pen ge - le - gen, En daar heeft hij de koorts ge - kregen, En

't is van Jap - per, den aar - di - gen knap - per En 't is van Japper sta stil! *Solo* En

Samen

waar - om zou ik stil staan? Ik heb van mijn le - ven geen kwaad gedaan, En

't is van Jap - per, den aar - di - gen knapper En 't is van Japper sta stil!

De meisjes staan in een cirkel. Een hunner vat post in het midden met een meiken : een notelaar, - dennen - of palmtakje. Ze kiest een harer vriendinnen uit, aan wie ze het meiken geeft, maar vooraleer zij naar het midden terugkeert, moet ze « knielen, opstaan, - en slapen gaan »; dan volgt een gezamenlijke dans en het spel begint opnieuw.

49. Moederke spelen

1. Moe-der-ken, moe-der-ken, trekt er uw doch-ter-ken in, Ver-
blijd U in de Mei, sa, sa, Moe-der-ken, moe-der-ken,
trekt er uw doch-ter-ken in, Ver-blijd U in de Mei!

2.
Moederken, moederken, doet er een kniegebed
Verblijd u in de Meisasa
enz.

3.
Moederken, moederken, doet er u mutseken af
enz.

4.
Moederken, moederken, geeft haar een snuifken,
enz.

5.
Moederken, moederken, geeft haar een kusken.
enz.

Slotzang.

6. Moe-der-ken, moe-der-ken, wil-de gij dan-sen gaan, Na
dan-sen gaan is't al ge-daen Ik hoop dat het zal wel ver-gaan
Ro-zen-bloe-men op on-zen hoed, Heb-ben wij geld, ja
heb-ben wij goed, Vi-van on-ze ro-zen-hoed.

APPELTERRE

« Moederken » staat in 't midden van den dansenden kring en kiest een « dochterken » uit de ronde. Zij knielen beiden (kniegebed); de « dochter » neemt het mutseken van haar « moeder », af en doet het gebaar een snuifken te geven; ze kussen elkaar, staan dan op, en dansen beiden te midden van den steeds voortdansenden kring.

50. Eene blauwe bloem.

'k Heb hier een blau - we bloem in mijn hand, Aan wie zal ik ze
ge - ven? Geef z'aan de doch-ter die ne-vens U staat Op-
dat ze lang zou le - ven. Dans en spring! En
ga daar uit het mid-den, En kus daar ee - - ne, kus daar
een' die U aan- staat, Dat ze naar de rech-ter.kant gaat.

BRUGGÈ

Een meisje in 't midden van de ronde heeft een bloem (of een takje of wat bladeren) in de hand. Op het einde van 't liedje kust dit kind een ander kind en geeft haar het takje; het ander kind neemt op zijn beurt plaats in 't midden der ronde, en 't spel begint opnieuw.

Zie : A. Lootens en J. M. E. Feys, Chants populaires flamands, bl. 241.

51. Pinksterblom, keer U eens om.

Hier is de ie - ve - rige Pink - ster - blom. Van
waar komt zij ge - gan - gen? Met twee roos-jes in haar hand, Met
op - ge - bla - zen wan - gen Pink - ster - blom!
Keer U eens om, Keer U eens, om Gods zan - - gen.

NOORD-BRABANT

2.

De Pinksterblom is opgestaan,
 Zij is van hier naar huis gegaan,
 Slapen zonder zorgen,
 Van den avond tot den morgen,
 Pinksterblom enz.

3.

Pinksterblom wat zijt ge schoon !
 Boven op uw gouden kroon,
 Die kroon van goud, drie gouden
 Die ik wel kiezen zoude ?
 Pinksterblom enz.

Daags voor Pinksteren plukken de kinderen bloemen tot strooisel, hetweik in een korfje gelegd wordt. Op Pinksterdag, na het middagmaal, gaat een groep meisjes een lied aanheffen vóór de huizen der inwoners. Alle meisjes pronken met hun schoonste kleederen. Zij, die de **Pinksterbloem** voorstelt, is getooid met een fraaien strik en een bloem, zoo mogelijk eene Cornelisros. Twee andere meisjes, ook met een gekleurden strik gesmukt, dragen het bloemenkorfje, waaruit zij strooien, nadat zij een ei, soms een andere gift of ook wel een cent gekregen hebben, geld dat zij dan, den tweeden Pinksterdag in eene of andere snoeperij verteren.

Kan ook in **ronde** gedanst worden.

Uit : *Ons Volksleven*, 9e jaargang, 1897, bl. 87.

In « *Onze rijmen* », bl. 61, van G. Boekenoogen.

Daar komt de vurige Pinksterbloem,
 Daar komt zij aangegangen,
 Met een schoon rozenhoedje op,
 Al met twee bloeiende wangen,
 Dit zingen de vogeltjes jong en oud,
 Zij dansen en zij springen,
 Allee, allee als goud amathee,
 Zoo fijn, zoo fijn als rozemarijn,
 Pinksterbloem is opgestaan,
 Alleen, alleen naar bedde gegaan,
 Al met twee bloeiende wangen,
 Al met een gouden zweepstok,
 Met een schoon rozenhoedje op ;
 En al mijn geld en goed is op.

Eeuwen geleden werd het schoonste meisje van het dorp met bloemen versierd en gekroond, de deur harer woning met kamperfoelie, rozen en andere bloemen omkranst, haar pad met madeliefjes en boterbloemen bestrooid. Elk bracht haar zijn hulde en de jongelingen wedijverden om haar gunst. De moeder was trotsch op haar dochter, aan wie zulk een eer ten deel viel.

Panken : *Volksgebruiken en gewoonten in Noord-Brabant*, Brecht 1898.

52. Het purperen lint.

Juf.vrouw, be.waart uw pur - pe - ren lint; — Juf.vrouw,bewaart uw
 pur - pe - ren lint; — Het moet van U ge - dra - gen, ge -
 dra - gen, Het moet van U ge - dra - gen zijn, — In ee - nen dans der
 maag - de - tjes schoo.ne, In ee - nen dans der maag - de - tjes, — Wie
 wilt er in vi - o - le gaan, vi - o - le; Wie wilt er in vi -
 o - le gaan zeer tjent, Juf.vrouw, be .waart uw kroo - ne, uw
 kroo - ne; Zij moet van U ge - dra - gen zijn. —

BELLE (Baillout)

Dit lied, omstreeks de Mei maand en gedurende den zomer gezongen, behoort tot de Reidansen van den « Rozenhoed ». Bij dezen dans wordt een jong meisje door haar speelmaatjes uitgekozen om met linten en kroon of krans getooid te worden, wat ten allen tijde plaats had bij de dansen van den rozenhoed: het doet ook denken aan de Pinksterbloem. « Wie wilt er in viole gaan » zinspeelt op het feit, dat den vrouwen of meisjes die geen goed gedrag of levenswijze hadden een viool als eerestraf om den hals gehangen werd.

De Coussemaker, Ch. pop. des Flamands de France, bl. 328.

Fl. Van Duyse; Het oude Nederlandsche lied, 2de deel, bl. 1393.

53. Rozebloemen op mijnen hoed.

An - ne - Ma - rie moet bin - nen ko - men, Ja, bin - nen ko - men,
 Ro - ze - bloe - men op mij - nen hoed, Heb. de geen geld Dan

heb - de geen goed, Ro - zen op mijn hoe - de - ken.

DENDERMONDE

2.
Anne-Marie moet 't linnen wasschen,
Ja, 't linnen wasschen,
Rozebloemen op mijnen hoed, enz.

4.
Anne-Marie moet kousen stoppen,
enz.

3.
Anne-Marie moet 't linnen strijken,
enz.

5.
Anne-Marie moet rijstpap maken,
enz.

Men kan allerhande bezigheden opnoemen, die Anne-Marie moet uitvoeren.
Laura Hiel : Kinderspelen en Liedjes uit het land van Dendermonde, bl. 53.

54. Rosa, willen we dansen.

Ro - sa, wil - len we dan - sen? Dans Ro - sa,

dans Ro - sa, Ro - ze - bloe - men op ha - ren hoed

Heb - de geen geld, dan heb - de geen goed. Dans Ro - sa zoet.

DENDERMONDE

2.
Rosa, willen we kiezen ?
Kies Rosa, kies Rosa !
enz.

4.
Rosa, willen we kronen ?
Kroon Rosa, kroon Rosa !
enz.

3.
Rosa, willen we kussen ?
Kus Rosa, kus Rosa !
enz.

5.
Rosa, willen we knielen ?
Kniel Rosa, kniel Rosa !
enz.

Rosa, willen we opstaan ?
Doorgaan, 't is gedaan.
Rozebloemen op haren hoed,
Hebde geen geld, dan hebde geen goed,
Ga, Rosa zoet !
Ga, Rosa zoet !

Ronedans-Gebarenspeel. — Rosa staat in het midden van de ronde, en doet alles wat de zang zegt.

Verg. Lambrecht Lambrechts, Limburgsche liederen bl. 38.

Laura Hiel : Kinderspelen en Liedjes uit het land van Dendermonde, bl. 53.

Dansen onder den Rozenhoed. Zij behooren tot het feest van den zonnestilstand (de zoogenaamde Sint Jans- en kronendansen). Op dezen dag werden sedert de oudste tijden ter eere der goden vuren aangestoken en daaromheen gedanst. In Duitschland waren zij tot in de 18e eeuw in algemeene gunst. Zij bestaan nog in Vlaanderen, en wel in 't land van Aalst. Daar wordt nog de rozenkroon, de zoogenoemde Rozenhoed, opgehangen en er onder gedanst. Ook in Fransch-Vlaanderen, en wel te Duinkerke, werd er rond den Rozenhoed gedanst. Te Hekelegem, bij Aalst, maakt men twee bloemenkransen: den Rozenhoed en de kroon. Dan spelen de meisjes strooikentrek: Wie het langste strooiken trekt, krijgt den rozenhoed en is de eerste koningin, in welke eigenschap zij een koning kiest; wie het tweede in lengte trekt, krijgt de kroon, en is de tweede koningin; zij ook kiest een makker. Daarna heffen zij allen een liedeken aan; komt een vreemdeling voorbij dan schreeuwen allen *djou! djou?* en kloppen in de handen.

Volgens Dautzenberg werd toenmaals te Brussel nog soms onder de kroon gedanst.

Uit: « *Volkskunde* » 2de jaargang, bl. 147-148-149.

Aug. Gittee.

55. Het Hinneken.

Des a - vonds in den rei - ne rein, Des och - tens ach - ter

't ho - ve - ken, Des mor - gens als ik was zoo rijk en

Dat ik had een hin - ne - ken, Al - le lie - den vraag - den mij: hoe

Da'k dat hin - ne - ken hee - ten zoê? Kriep! zei mijn hin - ne - ken.

De drie eerste regels worden bij elke stroof herhaald.

2.

Dat ik had een haantje,
Alle lieden vraagden mij: hoe
Da'k dat haantje heeten zoê?
Koekeloere! zei mijn hane,
Kriep! zei mijn hinneken.

4.

Dat ik had een hondeken,
Alle lieden *enz.*
Steertje-rond hiet mijn hond
Langhals hiet mijn zwane
Koekeloere zei mijn hane
Kriep! zei mijn hinneken

3.

Dat ik had een zwane:
Alle lieden *enz.*
Langhals hiet mijn zwane,
Koekeloere! zei mijn hane,
Kriep! zei mijn hinneken.

5.

Dat ik had een schaapken,
Alle lieden *enz.*
Korttrapken hiet mijn schaapken,
Steertjerond hiet mijn hond,
Langhals hiet mijn zwane,
Koekeloere hiet mijn hane,
Kriep! zei mijn hinneken.

6.

Dat ik had een koeiken;
 Alle lieden *enz.*
 Blindemoei hiet mijn koei,
 Korttrapken hiet mijn schaaapken,
 Steertjerond hiet mijn hond,
 Langhals hiet mijn zwane,
 Koekeloere zei mijn hane,
 Kriep ! zei mijn hinneken.

7.

Dat ik had een peerd,
 Alle lieden *enz.*
 Langsteert hiet mijn peerd,
 Blindemoei hiet mijn koei,
 Korttrapken hiet mijn schaaap,
 Steertjerond hiet mijn hond,
 Langhals hiet mijn zwane,
 Koekeloere zei mijn hane,
 Kriep ! zei mijn hinneken.

8.

Des avonds in de reine rein,
 Des ochts achter 't hoveken,
 Des morgens als ik was zoo rijk en
 Dat ik had een vrouwken,
 Alle lieden vraagden mij : hoe
 Da'k dat vrouwken heeten zoë ?
 Klein bedrijf hiet mijn vrouwken,
 Langsteert hiet mijn peerd,
 Blindemoei hiet mijn koe,
 Korttrapken hiet mijn schaaap,
 Steertjerond hiet mijn hond,
 Langhals hiet mijn zwane,
 Koekeloere zei mijn hane,
 Kriep ! zei mijn hinneken.

Zie : J. F. Willems (Oude Vlaamsche liederen) bl. 526.

te Kortrijk zingt men hef zoo :

Daar was lestmaal een jongeman,
 een edelman,
 Die met zijn geldeken een koeiken
 koopen kwam,
 Alle de lieden kwamen vragen,
 Hoe dat hij dat koeiken zou geven een name,

Waterbalg, hiet mijn kalf
 Lange Djane, hiet mijn zwane,
 Koekeloere, hiet mijn hane,
 Piep ! zei mijn hinneken,
 's Avonds in mijn renne-kokenne
 En 's morgens in mijn keveken.

keveken = kevie, kool —

Nog een variante op Het hinneken

Werd gezongen op het Fransch liedje ; *La faridondaine, la faridondan.*

1.

Over een jaar was ik een braaf man,
 Een deftig man.
 Toen had ik nog een hinneke staan,
 En al de lieden vroegen aan mij,
 Hoe da 'k mijn hinneken heeten zou ?
 Krinkkraai krinneke
 Zoo heet mijn hinneke

2.

Over een jaar *enz.*
 Toen had ik nog een haantje staan,
enz.
Koekelenaan heet mijn haan
 Krinkkraai krinneke
 Zoo heet mijn hinneke

3. Katje — Poezeratje

4. Hondeken — Hond — Hoppel en blond

5. Kaliken — Kalf en half

6. Koeike — Blindemoei

7. Veuleken — Jan van Keulen

8. Peerdje — Korten steert

9. Kindje — kind — snotvink

10. Wijfken — wijf oud en stijf

11. Fonteintje :
 En alle lieden mogen met mij,
 Aan dat fonteintje drinken vrij,
 Lekkere wijn heet die fontein.

Bols : Honderd oude Vlaamsche liederen.

56. Machoechelke.

Ronde

Van waar komt gij ge-dre - ven? Ma-choe - chel - ke, Ma-
 choe - chel - ke. Van waar komt gij ge-dre - ven, Ma-choechelke?

DENDERMONDE

- Machoechelke.* ik kom van onder d'aarde, Machoechelke,
Ronde. Wat hebt ge daar gelaten ?
Machoechelke. 'n Panneken met wat assche.
Ronde. Aan wie zult gij dat geven ?
Machoechelke. Aan een mijner vriendinnetjes.
Ronde. Wie is er uw vriendinnetje ?
Machoechelke. Bello is mijn vriendinnetje,
 Machoechelke, Machoechelke
 Bello is mijn vriendinnetje
 Machoechelke.

Laura Hiel : Kinderspelen en Liederen uit het land van Dendermonde, bl. 21.

Variante in de woorden

- Van waar komt gij getreden ?
 Massoeffelke, massoeffelke,
 Van waar komt gij getreden,
 Massoeffelke ?
- Ik kom van onder de aarde,
 Massoeffelke,
- Wat hebt ge daar gelaten ?
 Een mandetje met taarten,
 Aan wien zult gij dat geven ?
 Aan een van mijn naaste gebeurtyes.
 Waar wonen uw naaste gebeurtyes ?
 Zij wonen rechtover mijn deurtje,
 Massoeffelke.

BRUGGE

Machoechelke staat in 't midden van de ronde en danst in tegenovergestelde richting van deze laatste. De vragen en antwoorden worden achtereenvolgens gewisseld tusschen de ronde en Machoechelke. Op de laatste vraag : « Wie is er uw vriendinnetje » kiest Machoechelke een meisje uit de ronde, die haar plaats inneemt... en het spel begint opnieuw.

Verg. met Machichelke in : Lambrecht Lambrechts, Limburgsche Liederen, bl. 114.

Wijze en woorden verschillen.

Op te merken dat de wijze hierboven aangeduid en zoo gezongen te Dendermonde veel gelijkenis heeft met het begin van het Fransch liedje : *Il était une bergère, et son, et son petit patapon.*

Verg. : A. De Cock en Is. Teirlinck, Kinderspel en kinderlust, Bundel I, bl. 282. Masjoffelken (variante in de woorden).

Van waar komt gij getreden, Brunelle, gezelle ?

Zelfde wijze als Machoechelke.

1.
Van waar komt gij getreden ?
Brunelle, gezelle - Brunelle, gezelle
Van waar komt gij getreden ?
Brunelleke !

2.
Ik kome van onder de eerde,

3.
Wat zijt gij daar weest halen ?

4.
Een paanderke met fringzen (aardbeziën)

5.
Aan wien ga je ze geven ?

6.
Aan een van mijn naaste gebeurtjes.

7.
Waar wonen uwe naaste gebeurtjes ?

8.
Zij wonen rechtover mijn deurtje,
Brunelle, gezelle - Brunelle, gezelle
Zij wonen rechtover mijn deurtje,
Brunelleke.

BRUGGE

Rond den heerd, 1869, bl. 47.

Ik kom van verre landen

Zelfde wijze als Machoechelke

— Ik kom van verre landen
Mejuf, mejuf, mejufferken !
Ik kom van verre landen
Mejufferken !

— Wat hebt ge daar geladen ?

— Een mandeken met rozen,

— Aan wie zult gij dat geven ?

— Aan al mijn naaste geburen,

— Wie zijn uw naaste geburen ?

— Degene die ik kiezen zal

— Wie zult gij daar uitkiezen ?

— Marieke zal ik kiezen
Mejuf, mejuf, mejufferken.

BLANDEN

Opgeteekend door E. Glazemakers.

Oost-Vlaamsche Zanten, 1939, Nr 6, bl. 256.

57. Magoegeltje of Masjoefeltje.

(Variante in woorden en muziek)

Van waar komt gij ge - tre - den? Ma - goe - gel - tje, Ma -

goe - gel - tje, Van waar komt gij ge - tre - den Ma - goe - gel - tje.

HOOGSTRATEN

2.	Wie komen uit het kempeland.	7.	Wie zijn uw naaste geburen ?
3.	Wat hebde daar weest halen ?	8.	Een minneken en een muisken.
4.	Een mandeken met rozen.	9.	Wat zulde ze f'eten geven ?
5.	Aan wie zult gij dat geven ?	10.	Wat zoete melk en witte brood
6.	Al aan mijn naaste geburen.	11.	Gelijk ons minneken toebehoort.

Hoogst waarschijnlijk is het een navolging van de reidansen der oude Germanen. De tweeregelige verzen, die, zooals men zien kan, uit vragen en antwoorden bestaan, klimmen tot onheugelijke tijden op. De melodie is diatoniek en schrijdt de octaaf niet over : zij is zeer eenvoudig en naief.

Laurijssen : De folklore van een Kempisch dorp, bl. 95.

Th. Peeters : Oude Kempische liederen, bl. 7.

Dans rond de boomen

58. Arora

Op de markt staat een boom, En A - ro - ra is zoo

schoon, En A - ro - ra bo - ven, bo - ven, En A - ro - ra bo - ven - op.

DENDERMONDE

2.	En op dien boom, daar stond een tak,
En Arora is zoo zwak
En Arora boven enz.	3.	En op dien tak is nen nest,
En Arora weet het best !
		4.	En in dien nest ligt een ei.
En Arora is zoo blij.

Het dansen rond de boomen was door de Germanen zeer geliefd. Vóór vele jaren zag men dit gebruik door overlevering, in de kinderspelen nog bewaard.

Ronedans. (Gebarenspeel). Arora in het midden van de ronde doet na, waar het mogelijk is, wat de ronde zingt. De ronde gaat eerst op stap, en danst en springt bij : En Arora boven, boven !

Laura Hiel : Kinderspelen en Liedjes uit het land van Dendermonde. bl. 24.

59. Daar was een boom.

Daar was een boom, de schoon - ste boom, de
 lie - fe - lijk - ste boom, de lie - fe - lijk - ste boom,
 De boom stond in der
 aar - de. Hij groeit en hij bloeit zoo schoon.

Op de door aangeduide noten worden in volgende strophen al de ingeschoven verzen gezongen

WAMBEEK, ANTWERPEN
 HEIST-OP-DEN-BERG, DENDERLEEUEW

2.

En op dien boom, daar stond een tak
 de schoonste tak,
 De liefelijkste tak,
 Die tak stond op den boom,
 De boom stond in der aarde,
enz.

3.

En op dien tak daar stond een blad,
enz.

4.

En op dat blad, daar stond een nest,

5.

En in dat nest, daar lag een ei.

6.

En uit dat ei, daar kwam een jong,

7.

En op dat jong, daar kwam een pluim

8.

De schoone pluim kwam op den hoed,
 den schoonen hoed,
 den liefelijken hoed,
 Die pluim kwam van dat jong,
 Het jong kwam uit dat ei,
 Het ei lag in den nest,
 Het nest stond op dat blad,
 Het blad stond op dien tak,
 De tak stond op dien boom,
 De boom stond in der aarde,
 En hij groeit ,en hij bloeit zoo schoon.

Opgeteekend door Pol de Mont.

Fl. Van Duyse : Het oude Nederlandsche lied, 1905, 2de deel, bl. 1456.

60. Er was een boom.

Er was ee-nen boom, ee-nen al-ler-lief-sten boom, En dien
boom kwam uit de aar-de, En hij groei-de toch zoo schoon,
En op dien boom kwam nen tak, ee-nen al-ler-lief-sten
tak, En dien tak kwam uit den boom Endien boom kwam uit de
aar-de, En hij groei-de toch zoo schoon, En op dien tak kwam een bot

DENDERMONDE

2

En op dien boom kwam nen tak,
Eenen allerliefsten tak,
En dien tak was op den boom,
En dien boom, kwam uit de aarde,
En hij groeide toch zoo schoon!

3

En op dien tak kwam een bot,
enz.

4

En op die bot kwam een blad,

5

Nevens dit blad kwam een bloem,

6

Nevens die bloem kwam een nest,

7

In dat nest kwam een ei,

8

Uit dat ei kwam een musch,
Eene allerliefste musch,
En die musch kwam van een ei,
En dat ei lag in den nest,
En dat nest was nevens een bloem,
En die bloem was nevens het blad,
En het blad kwam van een bot,
En die bot stond op den tak,
En die tak was op den boom,
En die boom kwam uit de aarde,
En hij groeide toch zoo schoon!

Zoals in vele liederen, moet alles wat genoemd geweest is, herhaald worden bij ieder koepiet, op zulke manier dat het laatst genoemde eerst valt, dan komt het vóórlaatste, enz. Degene die mist in zijn opzegging moet een pand geven, wanneer zulks op voorhand overeengekomen is.

Laura Hiel : « Kinderspelen en Liedjes uit het land van Dendermonde », bl. 25.

Verg. in « Kinderspel en Kinderlust » van A. De Cock en Is. Teirlinck, II deel : de verschillende « Wonderbare boomen » bl. 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88; 89; 90; 91; 92; 93. van Wambeek, van Antwerpen, van Heist-op-den-berg, van St-Jans Molenbeek, van Denderleeuw, van Oelter, van Deerlijk, enz.

61. De boom groeit in den zavel

De boom groeit in den za - vel, En bloeit er mooi!

Op den boom daar was een brank, 't Was een al - ler.schoonste brank,

't Was een al - ler.schoon - ste brank, De boom groeit in den

za - vel, En bloeit er mooi. Op de brank daar was een

tak, 't Was een al - ler.schoon - ste tak, 't Was een al - ler -

schoon - ste tak, De tak van de brank, De brank van den boom. De

boom groeit in den za - vel, En bloeit er mooi!

2

Op de brank daar was een tak;
't was een allerschoonste tak.

3

Op dien tak daar was een nest;
't was een allerschoonste nest.

4

In dat nest daar was een ei;
't was een allerschoonste ei.

5

Van dat ei daar kwam een duif;
't was een allerschoonste duif,
De duif van het ei,
Het ei van het nest,
Het nest van den tak
De tak van de brank,
De brank van den boom,
De boom groeit in den zavel
En bloeit er mooi.

Bij elke stroof moet alles herhaald worden wat in de vorige stroof genoemd werd; die herhaling wordt op de aangeduide noten gezongen.

Fl. van Duyse: Het oude Nederlandsche lied, 1905, 2de deel, bl. 1454.

Dans rond een boom. Ongetwijfeld werd aan de boomen, niet alleen in de Oudheid en bij de Germanen, maar ook in de Middeleeuwen een eeredienst bewezen, omdat zij als heilig worden beschouwd.

Duitsche lied: O Tannenbaum, O Tannenbaum.

Fransch lied, XVIIe eeuw. — Au bois, au bois, ma dame, au joly bois m'en vois.

Engelsch lied. — The greenwood tree.

62. Op eenen boom een koekoek zat.

Op ee - nen boom een koe - koek, Sim, sim, sa - la - dim, Bim
 bom, sa - la - dim, sa - la - dom, Op ee - nen boom een koekoek zat.

DENDERMONDE

2

Daar kwam een jonge jager,
 Sim, sim, saladim,
 Bim, bom,
 Saladim, saladom,
 Daar kwam een jonge jager aan.

3

De jager schoot den koekoek,
 Sim, sim, enz.
 De jager schoot den koekoek dood.

5

Dan kwam de koekoek weder,
 Sim, sim, enz.
 Dan kwam de koekoek weder daar,

4

Maar, als een jaar verloopen,
 Sim, sim, enz.
 Maar, als een jaar verloopen was.

6

Hij floot den armen jager,
 Sim, sim, saladim,
 Bim, bom,
 Saladim, saladom,
 Hij floot den armen jager uit.

Laura Hiel : Kinderspelen en Liedjes uit het land van Dendermonde, bl. 57.
 Verg Oost-Viaamsche Zanten. IIIe Jaargang Nr 5. bl. 79.

63. De koekoek

Op ee - nen boom een koe - koek Sim se - le wi bom
 bas - se le dom se - le wi — Op ee - nen boom een koekoek zong.

Andere wijze
 Zelfde woorden als hiernaast

Kantwerkstersliedjes

64. Wat de meisjes van de kantschool te Turnhout zongen.

Den dag is nu al aan - ge - ko - men, Den
 dag van ons lief vrouw ter sneeuw. — Hoe
 zul - len wij de - zen dag nu vie - ren? Den
 dag dat wij nu feest ge - nie - ten! Het
Refrein
 is maar voor de jon - ge jeugd, De feest die wij nu
 vie - ren, Dan roe - pen wij met een blij ge -
 moed, Dan gaan wij naar den Dool - hof - toe.

2
 Als wij in den Doolhof zijn gekomen,
 Wat zullen wij eens gaan doen?
 Wij zullen ons eigen goed gedragen,
 En onze meesteressen geerne zien.
 • Refrein

Zoo zongen de kinderen terwijl ze in groep de kantschool verlieten.
 Doolhof, buitenwijk van Turnhout waar de kinderen zich vermaakten — ze zongen o. a.

1. Vi - vat, Vi - vat on - ze mee - ste -
res - sen, Zij heb - ben voor ons zoo veel ge -
daan, Zij heb - ben ons slag - skes lee - ren ma - ken En on - ze
han - de - kes la - ten gaan, En zul - len wij
dan eens schoon pal - lee - ren, En on - ze
gel - de - kes daar aan - ge - ven? Als wij den
druk der scho - len zien, Als wij de feest van de werksters zien.

2

Engelschengrond willen wij niet werken,
Dat is voor ons veel te gemein,
Dat is maar goed voor de kleine kinderen,
Die eerst op 't werk gekomen zijn.

3

Wij kunnen allerhande kanten werken,
Zoo wel *ijsgrond* als *halve slag* ;
En daar een bloemeken inzetten,
Zoo wel een *roosken* als een *tak* !

4

Wij hebben den naam dat wij zijn lui werksters,
Wel lieve vrienden, het is niet waar,
En komt dan 's Zaterdags eens kijken,
Of dat er een zonder cent zal gaan !

1. *Slag*. Men heet « slag » de manier waarop bij het vervaardigen van klossen of bouten de draden door elkaar geslagen of gewonden worden om den grond van den kant te vormen.

2. « *Ijsgrond* (point de Malines) is de kant die het meest te Turnhout gemaakt wordt.

3. *Engelschengrond* (point de Paris) of enkele slag wordt gemaakt in dikkeren draad.

4. *Halve slag* (point de Lille) vertoont veel gelijkenis met den « *Ijsgrond* ».

5. Allerhande motieven als bloemen (rooskens, takken, insecten, dieren, enz.) worden op verschillende gronden verwekt.

Opgeteekend door E. H. J. Nuyts, te Turnhout, lid der Commissie van het Oude Volkslied : Uitgave van de Commissie van het Oude Volkslied

65. Sint Anna lied

(Lied van de kantwerksters van Kortrijk)

Sint An - na - dag is deu - re! 'k Ben mijn gel - de - tje
 kwijt, Nu zit ik hier te treu - re Met
 klei - nen ap - pe - tijt. 'k En heb geen zin van
 wer - ken, Het wer - ken doet mij - pijn, Ik
 wil - de dat 't hee - le da - gen Sint An - na moch - te zijn.

OMSTREKEN VAN KORTRIJK

2

De schoolvrouw komt te vragen :
 — Wel duiv'l hebt gij geen zin!
 — Een *perkment* (1) in acht dagen,
 Is dat geen schoon gewin?
 Mijn kussen aan de galgen,
 Mija boutjes aan 't *perlorin*, (2)
 'k Wilde dat 't heele dagen,
 Sint Anna mochte zin.

- 1) perkement kantpatroon.
 2) schandpaal, van het Fransch : pilori.

Zie : J. F. Willems (Oude Vlaamsche liederen) bl. 531.

66. Het Sint Gregorensfeest der Geeraardsbergsche Kantwerksters.

En als 't dan Sin-te Gre-go-re-ken was, Met blijdschap in ons
her - te, Dan gin-gen wij naar de scho-le, En van daar naar de
ker - ke, En wij gin - gen paar aan paar, Met ee - ne
keer - se ten of - fe - ren daar, En wij gin - gen paar aan
paar, Met ee - ne keer - se ten of - fe - ren daar.

De negende Mei, feestdag van Sint Gregorius, werd in de Geeraardsbergsche kantscholen met vreugde en luister gevierd. Gelijk alle gilden of corporatiën hadden de Geeraardsbergsche kantwerksters hun beschermheilige. Daartoe hadden zij St-Gregorius, den patroon der koor- en schoolkinderen, uitverkoren.

Als die dag was aangebroken vergaderden de kinderen in de school, om van daar, onder het geleide van hun meesteressen, naar de plechtige mis te gaan ter eere van St-Gregorius. Na de mis zetten allen zich weerom in rang en klommen dan, langs de schilderachtige wegeltjes, naar den Oudenberg, alwaar zij feest vierden. Zij gaven elkander de hand, maakten groote ronden en zongen al de gekende meeliedjes en andere ronde- en reidansen.

Zoo dan-sen wij a - joep - kens, a - joep - kens, a -
joep-kens; Zoo dan - sen wij a - joep-kens, a - joep-kens.

Wanneer ze moe waren van dansen en plezier maken, gaf de meesterses het teeken tot het vertrek. Er werd nog een laatste ronde gemaakt voor het afscheid en de kantwerksters zongen hun laatste refrein.

Sin - te Gre - go - re - ken is ver-trok - ken Op zijn
kou - sen, en op zijn zok - ken, Wij en vie - ren maar
ee - nen dag Vi - van Sin - te Gre - go - re - kens dag!

67. 'k Steke mijn spelle (Liedje gezongen bij het kantwerken)

'k Ste-ke mijn spel - le op een wit - te deu - re. 'tKomt een
wit - te ba - gij - ne veu - re. 1. Wit. te ba - gij - ne, zus - ter Mar -
tij - ne, Is ma - soeur Ver.ca - sa nie 't huis? 2. Nee, z'is in't groen huis!

Terwijl de meisjes op het kantkussen werken zingen ze dit koeplet, Nr 1 zingt de vraag, Nr 2, zingt het antwoord; 't liedje begint opnieuw. Nr 3 zingt de vraag, maar met een ander kleur, b. v. groene bagijne of b'auwe bagijne. Nr 4 zingt het antwoord enz.

Het werk op het kantkussen gaat voort.

1. Ge - buur, ge - buur ga - de gij mee, Om te doen wat dat ik
doe? 2. Wat doe - de gij? 1. Uit wan - de - len gaan. 2. Ik doe het
ook, ge zijt er ook, ge zijt mijn goe - de ge - buur - man
ook Wat doe - de gij? Een spel in't muur - ken slaan Wat doe - de
gij? Een bus - sel - ken hooi Op't zol - der - ken doen.

GEERAARDSBERGEN

1. Eerste meisje: Gebuur, gebuur, enz.

2. Tweede meisje: Wat doede gij?

1. Uit wandelen gaan = gelijk werk maken.

2. Ik doe dat ook of ik doe dat niet! Nr 2 vangt opnieuw aan: Gebuur, gebuur, enz.

3. Wat doede gij? Nr 2 antwoordt: Een spel in 't muurken slaan = in het perkament steken.

Nr 3 hervat: Gebuur, gebuur, enz. Nr 4 Wat doede gij? Nr 3 Een busselken hooi op 't zolderken doen = blokken opsteken met de groote speld.

Nr 4 zingt: Gebuur, gebuur, enz. Nr 5 Wat doede gij? Nr 4 antwoordt: Een busselken Volgt het refrein.

Opgeteekend door Marcel de Portemont, Geeraardsbergen.

68. Kantwerksterslied van Ieper

Wij heb - ben ons kus - je in't kas - je ge -
 ste - ken, Bout - jes en spel - len en g'heel de boe -
 tiek. We'n zul - len dees week van geen wer - ken meer
 spre - ken, Boe - ra - ve - ze - ven is on - ze mu - ziek
 Tra la la, la fa - de - ra lier! Tra
 la la la, la fa - d'ra - la la.

IEPER

2

Wij hebben ons mutsje doen optaoien,
 Ons kapje naar de mode gezet,
 Wij dragen ons kleedje van voren in plooiën,
 Wij zullen dansen, proper en net.
 Trala, la, la, enz.

3

En als mijn moeder zal komen vragen :
 « Dochter, en doen je voetjes geen zeer ? »
 — Wel, moeder, zou ik durven klagen ?
 Morgen dans ik nog veel meer.
 Trala, la, la, enz.

Dansliederen

69. Naar 't bal.

Marsch

Z'heeft heur wit . . te kousen aan . ge . daan, Om naar 't bal te mar .
 chee . ren, Z'heeft heur wit . te kousen aan . ge . daan, Om naar 't bal te .
 gaan. O! wat kan zij dan . sen, O! wat kan zij draaien vlug en rad,
 O! wat kan zij dan . sen, Lijk de meis . kes van de stad.

VLAANDEREN DOOR GEKEND

Deze wijze is ontleend aan de opera van Rossini, « Tancrède », naar het treurspel van Voltaire. Voor de eerste maal uitgevoerd te Venetië in 1813. Fransche lezing : 6 tourments, 6 douleurs. Die aria wordt ook aangeduid onder de rubriek : *Di taati palpiti* ofwel *Aria de riszi*.

Nota van Eug. Colin, archivaris der stad Brussel, lid der Commissie van het Oude Volkslied.

70. Juffrouw, wilde de polka dansen.

Poikadans

Juf - frouw, wil - de de pol - ka lee - ren,
 Eén, twee, drie - stap, En dan kee - ren, Neen, men heer, ik en
 dans niet meer Want mijn teen die doet te zeer.

DENDERMONDE (en algemeen bekend)

Juffrouw, kom toch de polka dansen,
 Kom de polka vroolijk dansen,
 Ja, Menheer, zeker wil ik wel
 Want ge danst ze vlug en snel.

Laura Hiel. Kinderspele en Liedjes uit het land van Dendermonde, bl. 85.

Is eene vertaling van het Fransch liedje :

Mademoiselle, voulez-vous danser ?
 Car le bal va commencer,
 Non, monsieur, je ne danse pas,
 J'ai trop mal à l'estomac.

Nota van Eug. Colin, archivaris der stad Brussel, lid der Commissie van het Oude Volkslied.

71. Eén walske twee of drie.

Walsdans

Moe - der Mie, Moe - der Mie, Het mij niet be - let - ten,
 Moe - der Mie, Moe - der Mie, Ik dans met So - fie,
 Moe - der Mie, Moe - der Mie, Ik zal wel op - let - ten,
 Moe - der Mie, Moe - der Mie, Eén wal - ske twee of drie.

DENDERMONDE

Opgeteekend door Laura Hiel. Vertolkster: Marcelle Van Wesemael.

72. Die niet draaien wil.

Redowadans

Die niet draai - en wil, Die niet draai - en wil, Die niet
 draai - en wil, staat stil! Die niet draai - en wil, Die niet
 draai - en wil. Die niet draai - en wil, staat stil!

DENDERMONDE

Laura Hiel: Kinderspelen en Liedjes uit het land van Dendermonde bl. 85; idem. bl. 86.

73. Trien, g'hebt er water ingedaan.

Galop

Trien, Trien, Trien, g'hebt er wa - ter in - ge - daan,
 Trien, Trien, Trien, g'hebt er wa - ter in - ge - daan,

DENDERMONDE

Laura Hiel : Kinderspelen en Liedjes uit het land van Dendermonde bl. 85 ; idem. bl. 86.

Dit liedje wordt gezongen in al de streken van de Denderoevers, en wordt te Aalst gezongen als volgt :

Nota van Eug. Colin, archivaris der stad Brussel, lid der Commissie van het Oude Volkslied.

74. Mijn moeder die spon.

Mazurkadans

DENDERMONDE

Laura Hiel, Kinderspelen en Liedjes uit het land van Dendermonde, bl. 85.

75. Waarom zoud' ik het dansen laten.

Waa-rom zoud' ik het dan - sen la - ten, Om dat mijn schoen ver -
 sle - ten zijn? Jan Schoen - lap - per is mijn ko - zijn; Hij
 legt daar - op een lap - je fijn, Een lap - je van roo
 la - ken, Om - dat mijn schoen zou'n kra - ken, En'k ga daar - mee ten
 dans - waart in, En'k zie wat dat er om - me - gaat; En
 'k kies daar een die mij aan - staat; En'k kie - ze me - nig
 kee - ren; En't kie - zen zal me lee - ren. Komt al dan - sen
 aan mij - ne hand, G'lijk een doch - ter van ee - - ren.

BELLE (Bailloul).

Een meisje in 't midden van den danskring toont met gebaren aan dat haar schoenen versleten zijn en dat de schoenlapper er een fijn lapje van « roolaken » zal opleggen. Wanneer ze zingt « En 'k zie wat dat er ommegaat » danst zij langsheen den danskring en kiest één, dan twee dan drie van haar makkertjes en samen zingen ze « Komt al dansen aan mijn hand, enz.

De Cousse-maker. Chants pop. des Flamands de France 1856, bl. 339.

Fl. Van Duyse : Het oude Nederlandsche lied, 1905, 2de deel, bl. 1435.

76. De zevensprong.

Heb - de van de ze - ven, de ze - ven, de ze - ven,
 Heb - de van de ze - ven - sprong niet ge - hoord? Ze zeg - gen dat
 ik niet dan - sen en kan, ik kan dan - sen als een
 e - del - man. Dat is één, dat is twee, dat is drie!
 Dat is vier, dat is vijf, dat is zes, Dat is ze - ven!

Een verdwenen dans met verschillende passen.

DENDERMONDE

Hier kunnen verschillende dansbewegingen uitgevoerd worden door kinderen, die alle Janspasjes heel vlug aanleeren.

Ziehier hoe men het in de Kempen danste : dat is één, de rechter voet vooruit ; dat is twee, de linker voet vooruit ; dat is drie, de rechterknie vooruit ; dat is vier, de linkerknie vooruit ; dat is vijf, de twee ellebogen op den grond ; dat is zes, met het hoofd op den grond ; dat is zeven, met de hoofden tegen elkander op den grond. Terwijl men zong, danste men arm aan arm in ronde. Het liedje werd telkens van voren af aan begonnen voor iedere nieuwe beweging.

Taxandria, 1910. Nr 4, bl. 239.

Laura Hiel. Kinderspelen en Liedjes uit het land van Dendermonde, bl. 87.

77. Flikkerdeuntje van Peer Jan Klaassen.

Van hip - per - de, hip - per - de, Hoep la - pa! Van
 hip - per - de, hip - per - de, Fal - la - la! Van hip - per - de, hip - per - de,
 Hoep la - pa! Van hip - per - de, Fal - la - la!

DENDERMONDE

Dit is het echte deuntje van Peer Jan Klaassen, een Hollander, die te Dendermonde rond 1840 met zijn poesjenellenbarakske op de kermis stond.

Dit heel eigenaardig deuntje kan gebruikt worden om het einde van een liedje op te vroolijken.

Laura Hiel : Kinderspelen en Liedjes uit het land van Dendermonde, bl. 82.

78. In den hemel is eenen dans.

In den he - mel is ee - nen dans, Al - le - lu - i -

a! ——— Daar dan - sen al de maag - de - kens, Be - ne - di -

ca - mus Do - mi - no, Al - le - lu - i - a, al - le - lu - i -

a! ——— 't Is voor A - me - li - a; Al - le - lu - i -

a! ——— Wij dan - sen naar de maag - de - kens, Be - ne - di -

ca - mus Do - mi - no, Al - le - lu - i - a, al - le - lu - i - a! ———

BELLE (Bailleul)

In « Het lied in de Middeleeuwen » zegt Dr G. Kalff aangaande dit lied het volgende :

Wanneer een jong meisje gestorven was, werd haar lijk door hare vroegere speelnootjes eerst naar de kerk en vervolgens naar het kerkhof gedragen. Was de plechtigheid afgelopen, dan keerden al de meisjes, met eene hand het lijkkleed vasthoudende, naar de kerk terug, terwijl zij den « Dans der Maagdekens » zongen... Moet men er eene Druidische of Scandinavische herinnering in zien, of hebben wij hierin een spoor van oude Germaansche gebruiken over? Maar dit is zeker, dat de gewoonte om op de kerkhoven te spelen en te dansen, die ten tijde van Karel den Groote zeer verbreid was en waartegen de wereldlijke en de geestelijke overheid meermalen hunne stem verheven, gedurende het geheele tijdperk der middeleeuwen in zwang bleef. Het Vlaamsche gebruik, dat wij hierboven beschreven, was misschien slechts een maatregel van de geestelijkheid : misschien wilde zij de geloovigen afhouden van die afkeurenswaardige spelen en dansen door er een godsdienstig karakter aan te geven.

De Cousse-maker : Chansons pop. des Flamands de France, bl. 100.

F. Van Duyse, 3de deel, bl. 2663.

Spelen en reidansen.

79. Boom, boom dikke boom.

Boom, boom, dik - ke boom, De boom wordt van langs om dik - ker,
 Boom, boom, dun - ne boom, De boom wordt van langs om dun - ner, Den
 ap - pel van den tap - pel, En de boom valt om.

WAMBEKE

Zelfde spel als « Mieke houd u vast » ; wanneer in het afrollen, een der meisjes valt, dan zingen ze « Den appel van den tappel », enz.

80. Mieke, houd U vast.

Mie - ke, houd U vast! Aan de tak - ken van de boo - men,
 Mie - ke, houd U vast! Aan de tak - ken van den mast

DENDERMONDE

2

Mieke, maak u los !
 Van de takken van de boomen,
 Mieke maak u los !
 Van de takken van het bosch.

3

Mieke als ge valt,
 Dan valt gij in het water,
 Mieke als ge valt,
 Dan valt gij in het nat.

De kinderen, hand aan hand, vormen een rij. Het eerste meisje (Mieke) blijft staan, de rij kinderen omwinden haar al loopende, zooals garen op een bobijn ; dan doen zij het tegenovergestelde, wanneer de bobijn vol is ; het gebeurt dikwijls, dat er een valt, daar ze achteruit moeten loopen ; dan zingen ze de laatste stroof.

81. Blie - blauw - Blomme !

Spel met den zakdoek.

Blie - blauw - Blom - me! Kijkt er ie - mand om - me,
Kijkt er ie - mand naar, Blie-blauw-Blom.me Die ligt daar!

GAVERE en SEMMERSAKE

De kinderen vormen een kring en staan hand in hand. Het is verboden om te zien : Een kind dat « er aan » is, gaat stil rond den kring met in de hand een neusdoek, dien het heimelijk achter een der spelers laat vallen. Wordt deze niets gewaar en kan de rondlopende bij hem terugkomen en de hand op zijn rug slaan, zoo is de eerste gevangen : hij moet in den kring gaan staan : 't is een keers ! Wordt hij echter gewaar, dat de neusdoek achter hem ligt, zoo raapt hij hem ijlings op en begint achter den « rondgaander » te loopen ; is deze vooraleer gevat te zijn, op de plaats van den eerste, dan mag hij er blijven en de eerste moet met den neusdoek rondgaan. Doch kan de speler den rondgaander « treffen, vooraleer deze de openstaande plaats bereikt heeft, zoo is de « rondgaander » gevangen, en hij moet in den kring gaan staan als « keers ». Het spel is uit, zoodra er te veel kinderen — keersen — in het midden staan.

Zie Kinderspel en kinderlust van A. De Cock en Is. Teirlinck, eerste deel, bl. 184.

82. Ajuin.

zelfde spel als hierboven.

Meisje Wat groeit er in mij - nen hof? *Ronde* A - juin. (1) *Meisje* Wat is er fijn en
Ronde grof? *Te samen* A - juin. Al die om - me ziet, Die krijgt het niet, Die
krijgt het niet, Al die om - me ziet, Die krijgt het niet.

(1) ook blomkool, selder, peterselle, enz.

JETTE

Zie Kinderspel en kinderlust van A. De Cock en Is. Teirlinck, eerste deel bl. 188.

83. Gille, Gille, Gouwke !

Een Meisje Gil - le, Gil - le, Gouw - ke? *Gille Gouwke* Wat b'lijft er U, schoon Jonkvrouwke? *Het* Waar
Meisje is die zwar - te Mar - ge - riet, Die U zoo deer - lijk in't

Einde *Een meisje* *Gille Gouwke*

wa - ter stiet? Gil - le, Gil - le, Gouw - ke? Gij zijt die zwar - te

Mar - ge - riet, Die mij zoo deer - lijk in't wa - ter stiet.

DENDERMONDE

Rij kinderen. Gille Gouwke (één der meisjes) staat met het hoofd in den arm geleund tegen een muur. Ieder kind op zijn beurt roept Gille Gouwke met de woorden hierboven vermeld. Wanneer Gille Gouwke antwoordt: **Gij zijt die zwarte Margeriet** enz. loopen de kinderen uiteen, en Gille Gouwke zet hen achterna tot ze er één vangt, die op haar beurt Gille Gouwke wordt.

Gewoonlijk veranderen de roepende kinderen hun stem; ze roepen grover of fijner, om zoodoende niet herkend te worden door Gille Gouwke.

Laura Hiel: Kinderspelen en Liedjes uit het land van Dendermonde, bl. 33.

84. Pieternelleke.

De meisjes *Pieternelleke*

Pie - ter - nel - le - ke, waar woont ge? Hier en bin - nen,

M. *M.* *P.* *M.*
Wat doet ge bin - nen? Has - pe - len en spin - nen, Wat wint

P. *M.*
gij op ee - nen dag? Een duit Met die klei - ne duit, wat doet

M. *P.*
ge? Een brood - je koo - pen, Zult ge mij een stuk - je ge - ven?

P.
'k Geef het lie - ver aan den dui - vel, Die ach - ter U zal loo - pen.

DENDERMONDE

Pieternelleke zit op hare knieën, de andere meisjes heffen haar bovenste rokje op, tot boven haar hoofd, zoodat zij er gansch in verdoken zit, en houden het rokje vast. Op het laatste antwoord springt Pieternelleke recht en loopt achter de meisjes tot zij er één vangt, die Pieternelleke wordt.

Laura Hiel: Kinderspelen en Liedjes uit het land van Dendermonde, bl. 33.

85. De Brouwersketel.

Wie zit er in mij - nen brou - wers - ke - tel?

Die kan naai - en, die kan spin - nen, Al - ler - han - de

pop - pe - kens win - nen? Hos! dos! Laat u - wen ee - nen poot los!

TURNHOUT

Variante

Wie zit in den blauwen ketel?
 Die kan naaien, die kan stoppen,
 Die kan al mijn oordjes lossen
 Los, los!
 Laat maar een poot los!

GENT

Zelfde spel als « Pieternelleke ».

Geknield, met den rok over den kop getrokken, zit er een meisje te midden van den kring der meespeelsters, die haar allen met één hand vasthouden. Een er van gaat rond en zingt, en dan slaat ze met de vuist op de gezellin die juist bij haar staat: die moet loslaten en op dezelfde wijze 't liedje herhalen tot dat al de meespeelsters de handen vrij hebben, en het geknield meisje vrij wordt; deze loopt achter haar makkertjes en wie ze vangt moet in den brouwersketel zitten.

Uit « Kinderliedjes » van E.H.J. Nuyts, lid der Commissie van het Oude Volkslied. Taxandria, Nieuwe reeks III, 1930, Nr 2, bl. 36.

Variante

— Wie zit daar in den hoogen toren?	— Dan zal ik naar den diendergaan,
— Een juffrouw, koningsdochter,	En laten u den kop inslaan,
— Van wie zijn al die kindertjes?	Laat uw eene hand los!
— Van mij.	Los, los, los!
— Mag ik er een van nemen?	Laat uw tweede hand los!
— Neen!	

NOORD-BRABANT

Uit « Ons Volksleven » 10e jaargang, bl. 88

86. Wie zit er in mijn toren?

Wie zit er in mijn to - ren? Rom, rom, fi - li - um, Wie

zit er in mijn to - ren? Rom, rom, fi - li - um.

BRUGGE

2

De schoonste maagd van Brugge, }
Rom, rom, filium. } bis

3

Zou 'k ze niet mogen aanschouwen? }
Rom, rom, filium. } bis

4

Al de muurtjes zijn toegenageld, }
Rom, rom, filium. } bis

5

Zou 'k niet mogen een muurtje afzagen? }
Rom, rom, filium. } bis

Een meisje zit geknield te midden van de ronde, de kinderen die rond haar zijn, heffen haar roksken boven haar hoofd. Terwijl men het eerste koeplet zingt, wandelt een ander meisje met haar zakdoek in de hand rond den toren. Na het tweede koeplet wordt het rokske van het geknield meisje dichter vastgehouden door al de anderen. Met het 5de koeplet haalt het meisje dat rond den toren gaat, twee of drie meisjes van den toren met een slagje van den zakdoek. Men begint het liedje opnieuw, tot dat al de meisjes weggehaald zijn; dan is er een soort van gedrang rond het geknield meisje, men laat haar roksken vallen en men licht ze op.

A. Looten et J. M. F. Feys : Chants populaires flamands de la Flandre occidentale, bl. 249.

1. Wie zit er in dien hoogen toren ?

2. Twee schoone koningsdochters.

1. Van wien zijn het de kinderen ?

2. Van mij.

1. Mag ik er een van nemen ?

2. Neen !

1. Mag ik er een van stelen ?

2. Neen !

1. Dan zal ik driemaal rond den toren gaan,

Den dienaar zal ik den kop afslaan ;

En de juffrouw zal met mij gaan.

Pif, poef, paf.

Den kop af.

LOMMEL

De meiskes staan in den kring, en stellen den toren voor. In 't midden is de moeder. Een kind gaat rond den kring: de ridder. Zoodra er een uit den kring op den rug geslagen is, loopt de moeder achter den ridder onder de armen der meiskens door, totdat zij den ridder gevat heeft.

Uit 't Daghet in den Oosten, 1893-94, bl. 27.

Zelfde wijze als « Wie zit er in mijn toren ? »

1

Wie zit er in dien diepen toren ?
Ro-ro-figaro.

2

't Is de schoonste maagd van Brugge,
Ring-ring-bellering.

4

Eenen steen kan mij niet deren,
Ring-ring-bellering.

3

Mag ik daar nen steen afweren ?
Ro-ro-figaro.

5

Mag ik daar twee steenen af weren ?
Ro-ro-figaro. enz.

ST-MAARTENS-LATEM

A. De Cock en Is. Teirlinck, Kinderspel en Kinderlust 1902, (1) bl. 166,

87. Naaldeken en draadje.

Naal - de - ken en draad - je is al - tijd goed,
Vi - van de naal - de en den vin - ger - hoed!

DENDERMONDE

Laura Hiel : Kinderspelen en Liedjes uit het land van Dendermonde, bl. 31.

88. Schellevisch kruipt deur.

Schel - le - visch kruipt deur, En de ka - bel - jauw blijft staan,
ka - bel - jauw, ka - bel - jauw, de ka - bel - jauw, blijft staan,
Los - se, los - se, wil - le, wil - le los - se, Wie zal on - ze los - ser zijn?
Dat zal zijn, Dat zal zijn, Dat zal ons Ma - thil - de - ke zijn.

BLANKENBERGE

Lange rij kinderen, hand aan hand; Het laatste kind trekt gansch de rij mee en loopt onder de opgeheven armen van de twee eerste: dit verbeeldt in 1° het oog van de naald, en de kinderen zijn dan de draad; in 2° de kabeljauw en de rij is de schellevisch. Wanneer de rij kinderen door het « oog » geloopt is, dan moeten de tweede en de derde van de rij het oog vormen, en de lange rij trekt door dat tweede oog enz. Als allen doorgelopen zijn, dan staan ze met de armen gekruist op de borst, en doen het spel van « ziege zagen » Nr 1; in Nr 2 zingen ze Losse, wille, wille losse.

Opgeteekend door Laura Hiel : Vertolkster : Espérance Wittevrongel.

89. Schellevisch is deur.

Variante

En de boom, en de boom, en de god - de - lij - ke boom, En de

boom die staat in d'eer - de! En hij riep drie mannetjes te peer - de,
Schel - le - visch is deur - ge - gaan, Schel.le.visch is blij - ven staan.

BREEDENE a ♯.

De kinderen staan hand in hand en vormen ketting; het eerste kind steunt tegen den muur. De laatste van den ketting kruipt onder de armen van Nr 1 en 2, ze zingen al stappend tot dat Nr 2 ruggelings stilstaat tegen den muur. Ze hernemen het lied,, al kruipend onder de armen van de volgenden, tot alle kinderen ruggelings tegen den muur staan. En het spel is uit.

Opgeteekend door K. Clybouw, onderwijzer, Breedene.

90. Ma seurtje, ga je mee?

Ma seur - tje ga je mee, Als wij ja - gen, als wij
ja - gen? Ma seur - tje ga je mee, Als wij
ja - gen rond de steê? *Einde* Ja, ma seur - tje, gij en
ik - ke, On - ze tuin is al te dik - ke, Als wij
moe - ten be - ja - gen zijn. Kruipt al deu - re van toer - loe.
ret - te, Kruipt al deu - re van toer - loe - roe, — Ma

BELLE (Bailleul)

De meisjes dansen in het ronde of op een lijn, elkander als schakels van een ketting vasthoudende. Twee hunner vormen met de opgeheven armen een soort van boog, waaronder al de anderen doorgaan, elkander steeds bij de hand houdende; de voorlaaste moet zelf onder den boog doorgaan.

De Coussemaker, Chansons populaires des Flamands de France, bl. 327.

Fl. Van Duyse, Het Oude Nederlandsche lied, Deel II, bl. 1402.

91. Groene kralen, witte zwanen

Gro - ne kra - len, wit - te zwa - nen, Wie wil mee naar
 En - ge - land va - ren? En - ge - land is ge - slo - ten, De
 sleu - tel is ge - bro - ken Is er dan geen smid in't land,
 Die de sleu - tel ma - ken kan? Laat door gaan, laat
 door gaan Wie ach - ter is moet blij - ven staan.

MECHELEN

Twee kinderen vormen met de handen een poortje; de overigen vormen een rij en lopen al slingerend onder 't poortje door. Bij de laatste verzen van den zang, trachten de twee die het poortje vormen er één uit de rij tusschen de armen te vangen (gewoonlijk de laatste). De gevangene mag nu kiezen: een gouden lepel of een zilveren vork ofwel een groene kraal of een witte zwaan en moet zich voegen achter deze der twee die houder is van het gekozen voorwerp. Op het einde staan al de gevangenen, die zich met beide handen de lendenen vasthouden in twee kampen, tegenover elkaar en trachten al trekkend het tegenstrevende kamp te doen vallen: die het sterkst is, wint.

92. Hou op, en hou aan.

Hou op, en hou aan! Daar ko - men wij aan, Daar
 ko - men wij aan! Daar ko - men wij door de kou - se - baan, De
 kou - se - baan met knoo - pen, Daar zul - len wij door loo - pen.

FRIESLAND

Twee meisjes vormen met opgeheven handen en armen een brug. De anderen schikken zich tot paren en kruipen er onder door. Ieder paar dat onder de brug gegaan is, vormt een weinig verder insgelijks een brug. Eindelijk vormen al de paren eene reeks bruggen. Nu gaat de eerste brug onder al de andere, dan de tweede, enz. Onder het doorkruipen zingt men, het bovenstaand versje.

93. Welke kleur?

Ge - ve, ge - ve, ga - ve. De les - te zullen wij hou - den,
Slept deur, slept deur! Wel - ke kleur? wel - ke kleur? De les - te staat er veur.

DENDERMONDE

Laura Hiel : Kinderspelen en Liedjes uit het land van Dendermonde, bl. 32.

94. Tok! tok! tok! Wie is daar?

Tok! tok! tok! Wie is daar? De en - gel met zij - nen
gou - den stok! Wat moet hij heb - ben Wit pa - pier of
zwart pa - pier? Tok! tok! tok! Wie is daar? De
dri - vel, met zijn ho - ren! Geef den dri - vel dat hij stui - ve,
Geef den dri - vel kemp - zaad! Wit pa - pier of
zwart pa - pier Wil de niet vlie - gen, weg van hier!

DENDERMONDE

Twee meisjes maken met de beide armen de brug. De andere meisjes vormen een lange rij die onder de brug moeten loopen, en het laatste wordt tegengehouden in de armenbrug en deze moet dan heel stil zeggen welke kleur ze kiest (1ste spel) blauw of rood, b.v.b. dit meisje plaatst zich achter den rug van den brugkant die blauw had. In het tweede spel, moeten ze eerst het liedje tok, tok, tok zingen en dan heel stil fluisteren, of ze wit of zwart papier kiezen.

Zoo zijn er twee kampen gevormd: de brug in het midden die stand moet houden en de meisjes die zich langs weerskanten met beide handen aan de lendenen vast houden. Dan beginnen ze te trekken, te trekken! en hitsen elkaar op al roepend: sjike, sjake, sjike, sjake! tot de brug begeeft. Gewoonlijk valt in dien strijd de zwakke kant op den grond... en die is verloren.

Laura Hiel : Kinderspelen en Liedjes uit het land van Dendermonde, bl. 32.

95. Loopt door, loopt door!

1ste gedeelte van het spel

Loopt door, loopt door de poor-ten Ka-ri-oth, De poor-ten
staan wijd o-pen! Loopt door, loopt door de poor-ten Ka-ri-oth
Of an-ders gaan ze toe! Nu zijn de poor-ten toe.

tweede gedeelte van het spel

Zie-ge za-gen men-ne-ken, Bo-ter in het pen-ne-ken,
Kees in den pot, Is Ma-ri-an-ne-ke nog niet zot!

LEOPOLDSBURG

Een bende kinderen, hand aan hand. De eerste van de bende steunt met een hand hoog op tegen een muur of boom, en door die poort loopt de rij kinderen door, al zingende « loopt door, loopt door ». Nu vormt het tweede met het eerste een andere poort, de armen heel hoog heffend, de bende kinderen loopt er door, en zoo, zingend, staan ze allen met de armen gekruist voor de borst. Nadat ze gezongen hebben « Nu zijn de poorten toe, beginnen ze met de gekruiste armen de beweging van « zagen » op « Ziege zagen menneken », lossen de armen en springen op aan « Is marianneke nog nie zot! »; dan is het spel geëindigd... of begint opnieuw naar hartelust.

Opgeteekend door Laura Hiel. Vertolkster: Helena Deprez, Mwe W. Hiel.

96. Loopt er door.

Variante

Loopt er door en sleept er door! De laatste zullen we houden. houden.

Andere variante

Twee emmerkens water,
Twee emmerkens pompen,
De meisjes met hun klompen,
De meisjes van het groot kasteel,
Wie trekt er door ons poortje mee?

GRIMBERGEN

Opgeteekend door Trap, onderwijzer, Grimbergen.

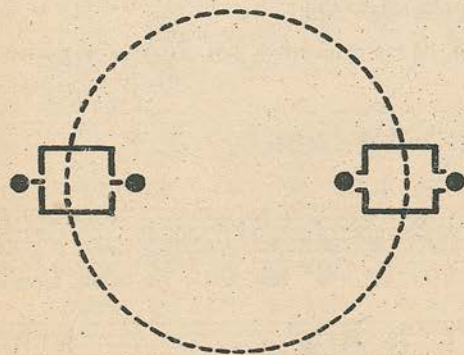
97. De knaptand

(XVIIe eeuw).

Vraagt, vraagt vrien - den! Moest de knap.tand daar ook zijn?
 Kon de vreug - de niet ge - la - ten, Schoon hij was daar
 maar in schijn, Door zijn hoo - ge we - ten - schap,
 Van ge - du - rig knap, knap, knap, Kwam veel men - schen
 te ver - ma - ken, Maar het draai - de op zijn kap.

DENDERMONDE

Een figuur uit den Ommegank van de 17e eeuw. Het verbeeldde een krokodillemuil, die open en toeging en de voorbijgangers knapte. De wijze werd nog op den bejaard van Dendermonde gespeeld; deze is heel zangerig.

1° De meisjes spelen dit zoo: ze vormen een kring, die al zingend rondloopt, maar ze moeten door « knaptanden » gevangen worden. Indien ze talrijk zijn, zijn er twee, drie « knaptanden ».

Bij het begin van het spel worden de meisjes gekozen die de « knaptanden » zullen zijn. Een der knaptanden plaatst zich buiten, de andere binnen de ronde, ze geven elkaar de handen en vormen zoo eene brug waaronder de kring loopt al zingend. Aan de woorden « knap, knap, knap », vangen ze twee meisjes en deze zullen op hun beurt, de « knaptanden » zijn.

Die ronde mag naar goeddunken traag of snel onder de bruggen loopen.

2° De « knaptand » kan ook in 't midden van de ronde staan. Deze moet met de twee handen, een kind kunnen vatten en de heele ronde daardoor stilleggen. Het gevatte kind wordt « knaptand ».

98. En Anna zat op eenen steen.

En An - na zat op ee - nen steen, ee - nen steen,
 ee - nen steen. En An - na zat op ee - nen steen, ee - nen steen.

TURNHOUT

2. Daar zat ze zoo te schreien,
3. Daar kwamen hare ouders aan,
4. Maar Anna waarom schreeuwt gij zoo ?
5. Omdat ik morgen sterven moet.
6. Daar kwam al eenen moordenaar aan,
7. Hij stak zijn hand al in zijn zak,
8. Hij haald' er uit een scherrep mes,
9. Hij stak ons liefste Anna dood.
10. Daar kwam dan al een tooverheks aan,
11. Zij toovert Anna wakker,
12. Nu is zij weder opgestaan !

Anna zit op een steen of op een blokske te weenen, (bij gebrek aan steen of blokske zit ze dan maar geknield of neergehurkt). Haar maatjes treffen haar aan en daarop volgen de vragen en de antwoorden, onder het verrichten van wat er in het lied verhaald wordt. Het

Uit « kinderspelen » van E. H. J. Nuyts, lid der Commissie van het Oude Volkslied. Taxandria, Nieuwe reeks III, 1930, Nr 2, bl. 33.

Doet fel denken aan de wijze van het liedje

Allons, la mère Gaspard,
 Encore un verre, encore un verre,
 Allons, la mère Gaspard,
 Encore un verre, il n'est pas tard.

Nota van Eug. Colin, archivaris der stad Brussel, lid der Commissie van het Oude Volkslied.

99. De Wolf: witte woe!

Des a - vonds als het don - kert, Al in het wil - de woud. Dan
 ko - men de wol - ven bij - een, Wit - te woe! woe - woe! Wit - te
 woe! woe - woe! Wit - te woe! wit - te woe! wit - te woe!

DENDERMONDE

Dit liedje wordt ook te Dendermonde bij de wieg van een schreiend kind gezongen om schrik aan te jagen....

1) Spel van : De wolf of de beer.

Een kind verbeeldt den wolf of den beer en verduikt zich.

Al de kinderen staan schuchter toe te zien :

Moeder roept : Kinnekes komt over !

De kinderen : Wij durven niet, de wolf is daar

De Moeder roept terug : kinnekes komt over.

Maar de wolf komt met groote stappen af, terwijl hij het liedje hierboven zingt : de kinderen vluchten en huilen mee : **Witte woe, woewoe ? Witte woe ! witte woe ! witte woe !** De wolf tracht een der kinders te vangen. Die er aan is, wordt wolf op zijn beurt.

Laura Hiel : Kinderspelen en Liedjes uit het land van Dendermonde. bl. II.

2

Wij gaan naar meter om koffie.

Zal er geen slokkebeer zitten ?

Slokkebeer gezien, slokkebeer gezien.

Zelfde spel als hierboven.

Te Grimbergen opgeteekend door Heer Trap, onderwijzer.

Reispelen

100. Moederke, mag ik meegaan ?

Rei *Moederke*

Moe - der - ke, mag'k mée gaan? Hebt g'uw schoon hem - de - ken
aan - ge - daan? Ja! Moe - der - ke, mag'k mée gaan?

Moederke *Rei*

Hebt g'uw schoon kou - se - ken aan - ge - daan? Ja!

Moederke *Rei*

Zult gij in de kerk schoon bid - den en knie - len. Ja!

Moederke *Rei*

Zult gij in de kerk niet la - chen of bab - be - len? Neen ik!

DENDERMONDE

Moederke stapt vooruit met een bende kinderen achter zich aan.

Moederke vraagt en de kinderen antwoorden.

Wanneer al de kleedingstukken opgenoemd zijn en Moederke knielt en bidt, knielen en prevelen al de kinderen. Er is natuurlijk een, dat lacht en Moederke staat verontwaardigd recht, al de kinderen vluchten en Moederke zet ze achterna tot ze er één vangt, die op haar beurt Moederke wordt.

Laura Hiel : Kinderspelen en Liedjes uit het land van Dendermonde, bl. 34.

101. De Schipper.

Lie - ve schip - per, vaar mij o - ver, Vaar mij naar gindsch
dorp - je heen, Ik zal U een hals - noer ge - ven, Met een kos - te -
lij - ken steen; Met een kos - te - lij - ken steen.

2

Meisje, ik vaar u niet over,
Voor geen halsnoer of geen steen,
Nee, voor zulke kleinigheden,
Vaar ik u daarginds niet heen. (*bis*)

3

Lieve schipper, vaar mij over,
Ik geef u een gouden ring,
En daarbij een aardig liedje,
Dat ik onder 't varen zing. (*bis*)

4

Meisje, ik vaar u niet over,
Voor geen ring of voor geen lied,
Nee voor zulke kleinigheden,
Vaart gij in mijn schuitje niet. (*bis*)

5

Lieve schipper, vaar mij over,
Ik geef u wat u behaagt!
'k Zal u tot belooning geven.
Wat uw goedheid van me vraagt. (*bis*)

6

Mocht ik u een kusje geven?
Op uw wangen, roos en rond,
Voor een kusje, mijn lief meisje,
Vaar 'k u naar gindsch dorp terstond. (*bis*)

Dit liedje werd gehoord te Westwezel, te Bornem en te Sint Amands. Opgeteekend door Frans M. v. Rs., uit Antwerpen, verschenen in *Nederlandsch tijdschrift voor Volkskunde* jaarg. 1937, Alf. 4-5-6, bl. 125.

Kan in rondedans of in reidans gespeeld worden.

102. Ridder Mirlemei.

Wie komt daar zoo laat voor - bij?
 Mak - kers van de Ma - rio - lei - ne, Wie komt daar zoo
 laat voor - bij? Ei! ei! spung in de rei!

BRUSSEL

- 2
 RIDDER MIRLEMEI : 't Is de ridder Mirlemei,
 Makkers van de Marioleine,
 't Is de ridder Mirlemei,
 Ei! Ei! spring in de rei!
- 3
 MEISJES : Wat verlangt Heer Mirlemei ? enz.
- 4
 RIDDER : 'k Zoek er eene bruid voor mij, enz.
- 5
 MEISJES : Niet een enkele hebben wij, enz.
- 6
 RIDDER : Wel, ge hebt er allerlei, enz.
- 7
 MEISJES : Hij bedroog u, die 't u zei, enz.
- 8
 RIDDER : Ik gebied het, geef ze mij ! enz.
- 9
 MEISJES : Kies dan uit, het staat u vrij ! enz.
- 10
 TE SAMEN : 't Is de ridder Mirlemei,
 Makkers van de Marioleine,
 't Is de ridder Mirlemei,
 Ei ! ei ! spring in de rei !

De meisjes staan op twee rijen, rechtover elkaar, geven elkaar de handen en vormen een brug. De ridder komt statig aangestapt en zingt terwijl hij onder de brug gaat. Eindelijk kiest de ridder een bruid, die hij kust, terwijl ze te zamen zingen : « 't Is de Ridder Mirlemei » en ronde vormen, rond den Ridder Mirlemei en zijn bruid.

Zie : Vlaamsche kinderspelen uit West-Brussel door Aimé De Cort Krijn 1929, bl. 102.

Vertaling van het Fransch kinderliedje

Les chevaliers du Guet.

Qu'est-ce qui passe ici, si tard ?
 Compagnons de la Marjolaine.
 Qu'est-ce qui passe ici, si tard ?
 Gai, gai ! dessus le quai.

103. Marianne, marionette.

Meisje

'k Ben - ne zoo ar - me, 'k ben zoo ar - me, Ma - ri -
 on - ne, ma - ri - on - net - te, 'k Ben - ne zoo
 ar - me, 'k ben zoo ar - me, Ma - ri - on.

SEMMERSAKE

- 2
 REI : 'k Benne zoo rijke, 'k ben zoo rijke,
 Marianne, Marionnette,
 'k Benne zoo rijke, 'k ben zoo rijke,
 Marion.
- 3
 MEISJE : Wilde mij een van uw dochters geven ?
 Marianne, Marionnette,
 enz.
- 4
 REI : Ik en heb geene meer te geven,
 Marianne, Marionnette,
 enz.
- 5
 MEISJE : Ze hèn gezeid, dat gii er hadt,
 Marianne, Marionnette,
 enz.
- 6
 REI : Die 't gezeid hèn, hèn gelogen,
 Marianne, Marionnette,
 enz.
- 7
 MEISJE : Die 't gezeid hèn, hèn nie gelogen,
 Marianne, Marionnette,
 enz.
- 8
 REI : Kiest er een, die u aanstaat,
 Marianne, Marionnette,
 enz.
- 9
 MEISJE : Deze staat mij heel wel aan,
 Marianne, Marionnette,
 Deze staat mij heel wel aan,
 Marion !
- Zie-de nu, ik dank er u voor,
 Marianne, Marionnette,
 Zie-de nu, ik dank er u voor,
 Marion !

Zelfde spel als « Op mijn schoon kasteel ». De eerste maal (1) gaat de rij achteruit, de tweede maal (2) vooruit ; als al de dochterkens afgestaan zijn, kan het meisje dat alleen overgebleven is, het spel opnieuw beginnen in geval het gansch wordt hernomen.

Zie Kinderspel en kinderlust in Zuid-Nederland, van A. De Cock en Is. Teirlinck, Tweede deel, bl. 365.

Variante.

- 1ste REI : Ach, wat een schoon kasteel !
 Marionne, Marionnette,
 Ach, wat een schoon kasteel,
 Marionnette !
- 2de REI : En dewelke ziet ge geren ?
 Violette, Violette, enz.
- 1ste REI : Marieke zien we geren, Marionnette,
 2de REI : En wat zult ge daarvoor geven, Violette ?
- 1ste REI : *Hier aanbod*, Marionnette,
 2de REI : Daarvoor is ze niet te krijgen, Violette.
- 1ste REI : *Een ander aanbod*, Marionnette,
 2de REI : Schup ze maar de deur uit, Violette,

Opgeteekend door Heer Trap, Onderwijzer.

GRIMBERGEN

104. Wij zijn de dochters van 't kasteel

The musical score consists of three staves of music in 2/4 time, with a key signature of one flat (B-flat). The lyrics are written below the notes.

Rei
 Wij zijn de doch - ters van't kas - teel,
Het meisje
 kin - ne mo - dee, dee, dee! Ik zou een doch - ter
 wil - len kie - zen, kin - ne mo - dee, kin - ne mo - dee.

DENDERMONDE

- 1ste REI : Welke dochter zou het dan wel zijn ?
 HET MEISJE : Het is voor mijnen besten vriend !
 1ste REI : Wat zulde gij er dan ook geven ?
 HET MEISJE : *Hier aanbod* : een gouden ring,
 een zijden kleed, een schoon huis of zoo iets
 1ste REI : Daarvoor krijgt gij ze toch niet mee !
 Kinne modee, dee, dee.

of

Daarvoor, neemt gij ze dan maar mee !
 Kinne modee, kinne modee !

De eerste rij gaat al zingend naar het meisje en keert terug naar haar plaats ; daarop komt het meisje vooruit, en dan weer achteruit, tot het einde van het lied ; dan wordt er een dochter gekozen, die zich bij het meisje voegt, en zoo gaat allengs de eerste rij over in de tweede, tot er maar één meisje overblijft van de eerste rij. Dat overblijvende meisje kan dan weer het spel beginnen, indien ze daar allemaal lust toe hebben.

106. Op mijn schoon kasteel

Een meisje

GENT

Variante

REI :	En het mijn is nog zoo schoon
Madam' Tire-lire-lette enz.	Mijn schoon kasteel,
Van Tiereliere, liere,
Mijn schoon kasteel,
Van Tierelierela ! Hoepsasa !
HET MEISJE :	Ik zou geere een meisje kiezen,	
REI :	Wat zulde gij haar toch geven ?	't Mijne is schooner,
Van Tiereliere, liere, enz.
HET MEISJE :	Eenen korf met biëen in,	
REI :	Daarveur zulde ze gij niet krijgen,	'k Zal doen kuischen,
Wat wilt g'er veure geven ?
HET MEISJE :	Eenen hoed met bloemen op,	Een kroone in den hemel,
Dat is te weinig,
REI :	Daarveur zulde ze niet krijgen,	
HET MEISJE :	Eenen schoonen zijden neusdoek,	'k zal u Mietje geven,
REI :	Daarveur krijgde ze heel zeker,
Madam' Tire-lire-lette
Daarveur krijgde ze heel zeker,
Madam' Tire-lire-la !	Neem ze maar mee !
Van Tiereliere, liere,
Neem ze maar mee !
Van Tierelierela, Hopsa !

Zelfde spel als « Wij zijn de dochters van 't kasteel ».

Dit liedje wordt ook te Dendermonde gezongen. Het is nochtans een vertaling van het Fransche liedje : *Ah ! mon beau château*, alhoewel het deuntje niet gansch overgenomen is, en de antwoorden van de rei niet gansch dezelfde zijn.

De verandering in 't deuntje komt overeen met het Fransch kinderliedje : *Comment font, font, font les petites marionnettes*, enz.

Nota van Eug. Colin, archivaris der stad Brussel, lid der Commissie van het Oude Volkslied.

107. Daar kwamen twee kanonnekens af.

Reidans

Daar kwa - men twee ka - non - ne - kens af, Van
 ou' Vaart, van ou' Vaart Wat kwa - men de twee ka -
 non - ne - kens hier al doen? Al de meis - jes te be -
 wa - ren, Wat meis - jes zou'n dat we - zen? De
 Schoon! — De schoon! — De schoon — en krijgt gij
Gesproken:
 Kiest de schoonste uit
 niet, De lee - lij - ke wil - len wij niet.

Te Vossem opgeteekend door den E. H. Bruffaerts, professor aan het St-Bonifaciuscollege te Elsene, afkomstig uit Vossem bij Tervuren; hij geeft het volgende commentaar: Reidans gehoord te Vossem waar indertijd een buitengoed bestond van de Norbertijnen van 't Park: Kanunniken is nog heden hun titel. In 't lied wordt er gesproken van « kanonnekens ». De kasteelhoeve der Parkheeren bestaat nog en wordt Oude-Vaartspachthof genoemd, in 't lied: « van Ou' Vaart ».

108. Daar komt al een kanonneken.

I tot II Daar komt al een ka - non - ne - ken aan, Ei -
 Einde. Wat moet dat een ka - non - ne - ken hebben
 ze! Vi - van ka - non - ne - ken. 2. Wat .ken.
 Pakt de zus - ter dan maar mee, Kir - re - man - dec, dec,
 dec. Pakt de zus - ter dan maar mee, Kir - re - man - dec, dec, dec.

- TWEEDE RIJ : Wat moet dat één kanonneken hebben ?
Ei zei *enz.*
- EERSTE RIJ : Dat moet die schoonste dochter hebben.
- TWEEDE RIJ : Wie zal die schoonste dochter wezen ?
- EERSTE RIJ : Dat zal Veerleken wel wezen,
- TWEEDE RIJ : Veerleken krijgde gij niet !
- EERSTE RIJ : Dat zal Tjana dan wel wezen,
- TWEEDE RIJ : Tjana die krijgde gij niet !
- EERSTE RIJ : Dan zal ik maar een ander nemen,
- TWEEDE RIJ : Wat voor een ander zulde gij nemen ?
- EERSTE RIJ : Dan zal ik Hilda wel nemen,
- TWEEDE RIJ : Ik zal ze een schoon rokken geven,
Ik zal ze eenen halssnoer geven,

hier aanbod, tot dat de tweede rei antwoordt.

TWEEDE RIJ : Pakt de zuster dan maar mee !
Kirremandee, dee, dee !

EERSTE RIJ : Daar komen al twee kanonnekens aan, *enz.*

De speelsters staan op een rechte lijn naast elkaar, de handen in de heupen. Met rhythmischen stap komt er één meisje op hen toetreden, op de maat van den zang dien ze zelf aanheft, en bij 't refrein « Ei, zei » keert ze, steeds met rhythmischen stap, evenveel passen terug. (achterwaarts).

Dan stapt heel de rij, rhythmisch vooruit, al zingende : *Wat moet...* en keert eveneens onder het refrein terug : *enz. overhand.* Wanneer er een uitgekozen is, dansen ze allen orde-loos vooruit, en leveren de uitgekozene aan « het kanonneke » over, terwijl ze in vlugger tempo zingen : *Pakt de zuster enz.* Na dien rondedans begint het spel opnieuw, maar dan « komen al twee kanonnekens aan », *enz.*

Uit « kinderspelen » van E. H. J. Nuyts, lid der Commissie van het Oude Volkslied. Taxandria, nieuwe Reeks III 1930, Nr 2, bl. 31.

Een kind.

1
Er komt een Anneke hier gegaan
Van ielefie, van aalefaa !
En Anneke.

6
Daarom zult gij haar niet krijgen.

7
Ik zal haar leeren schuren,

Gansche rij kinderen.

2
Wat komt dit Anneke hier gegaan ?
Van ielefie, van aalefaa !
En Anneke.

8
Daarom zult gij haar niet krijgen.
Anneke gaat voort met wat stieltjes op te noemen.

3
Ho, ik kom Mejuffrouw Fina halen,

9
Ik zal haar de wereld geven,

4
Wat zult gij haar dan geven ?

10
Neem haar bij de hand !
En leidt haar naar het vaderland.

5
Ik zal haar leeren naaien,

Juffrouw Fina wordt Anneke en het spel gaat voort.

TONGEREN

Kernonneken of Kanonneken is het meisje, dat door de aftelling wordt aangeduid.
Dit reidansje wordt gezongen wanneer meisjes en jongens te samen spelen.

- HET KERNONNEKE : Hier komt al een kernonneken aan,
Elievlam, believlam, Spaansche vlam,
Kernonneke !
- DE REI : Wat komt dat een kernonneke doen ?
Elievlam, believlam, Spaansche vlam,
Kernonneke !
- HET KERNONNEKE : Het kernonneke komt Marieken halen,
- DE REI : Wat moeten wij met Marieke doen ?
- HET KERNONNEKE : Die moeten we een vriendje geven,
- DE REI : Welk vriendje zal dat nu wel zijn ?
- HET KERNONNEKE : Dat zal zijn, van Rozemarijn,
Dat zal zijn, de beste die ik wijn (*vind*)
Dat zal Janneke zijn,

Uit « Ons Volksleven » 10e jaargang 1898, bl. 32.

NOORD-BRABANT

Nog een variante

1. Daar kwamen al drie klein hunnekes aan,
Hai, sai; viva lekla luneke !
2. Wat komen die drie klein hunnekes doen ?
Hai, sai, viva lekla luneke !
3. Die komen één uwer schoonste dochters halen !
4. Wat voor schoonste dochter zal dat zijn ?
5. Dat zal zijn Rosalinde,
6. Die eerste staat ons niet aan,
7. Dan zullen we maar een ander nemen,
8. Wat voor ander zal dat zijn ?
9. Dat zal Tjanneke zijn,
10. Wat zulde gij heur geven ?
11. Wij zullen haar een zijden kleed geven,
12. Pakt ze dan maar bij de hand,
En rijdt er mee naar Engeland !

LOMMEL

Uit 't Daghet in den Oosten, jaren 1893-94, bl. 26.

109. Het balspel der meisjes.

Ka - ro - lijn zat ach - ter de gor - dijn, Wat deed zij
 daar? Zij kam - de heur haar, Zij wasch - te heur han - den, Met 'n
 bol - le - ke zeep, In 'n pot - je met wa - ter, Zij
 droogt ze weer af, Zij lei - ze in heur zij - de, Zij
 kniel - de daar bij - de, Zij staat weer op, Zij naai -
 de, Zij brei - de, Zij be - dank - te God, Kaat - sen - bal
 'k Heb - u al, In ee - ne hand, Al weer in twee, van
 rol - len de bol - len,⁽¹⁾ van flik - ken - de flak - ken,⁽²⁾ van voet - ke's te
 trap - pen,⁽³⁾ Zij draai - de heur drie kee - ren rond.

- 1) De armen snel om elkaar bewegen.
- 2) Driemaal in de handen klappen.
- 3) Driemaal met den rechter voet trappen.

Voor dit spel bedient men zich meestal van een gummibal, die op den grond vallend, weer omhoog botst.

Bij elken versregel werpt de speelster den bal tegen een muur, laat hem neervallen en vat hem. Tusschen het wegwerpen en weer opvangen van den bal, voert zij de bewegingen uit, die door de versjes aangeduid worden.

Zie kinderlust en kinderspel, A. De Cock en Is. Teirlinck, 3de deel, bl. 96,

Variante

Hoog op de lijn,
Een potje met water,
Een potje met wijn,
Ik wasch mijn handjes,
Al in den azijn,
Ik droog ze weer af,
En kniel er eens bij,
Ik sta weer op,
En dans gelijk een kermispop.

NOORD-BRABANT

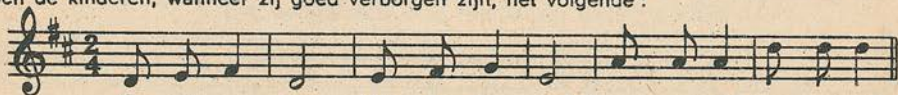
Variante

Karolijn,
Zat achter de gordijn,
Wat deed zij daar ?
Zij kamde heur haar.
Zij waschte heur handen,
Zij borstelde haar tanden,
In 'n potje met water,
Zij droogt ze weer af,
Zij lei ze in heur zijde,
Zij knielde daarbijde,
Zij staat weer op,
Zij ging naar den tuin,
Zij plukte eene pruim,
Zij ging naar de hel,
Zij trok met de schel,
Zij naaide, zij breide,
Van rollende bol,
En draait zich driemaal om.

TONGEREN

110. Loeloeduiken spelen

De kinderen kiezen een doel uit, het kind dat er « aan is » verbergt bij dit doel het hoofd in den arm. De anderen gaan schuilen achter een deur, een hoekhuis, een boom of zowat en roepen : loeloe ! of Hoe, hoe ! of koekoek ! of Pie Beu ! of Piep a' daar. Te Brussel repen de kinderen, wanneer zij goed verborgen zijn, het volgende :

Het kind aan het doel roept : **Blijf zitten waar ge zit ! kijk geen holleken in of uit ! blijf zitten, blijf zitten !** terwijl het goed alle hoeken en kanten afspeidt, om een makkertje te ontdekken ; ziet het er één, dan roept het : **Marieke, ik zie U, ge verduikt U... daar (het zegt waar !)** Kom uit, kom uit !

Dan moet Marieken trachten eerst aan het doel te komen, of anders is zij er aan.

Indien Marieken het doel bereikt zonder « er aan te zijn » ('t is te zeggen zonder dat het doelmeeisje haar geraakt of vastgenomen heeft, moet het spel voortgezet worden om de andere makkertjes te ontdekken.

Voor dit spel wordt er eerst « een aftelrijm » gezegd om te weten « wie er aan is » (te Brussel, **katje, ge zijt er aan** : daarom noemt men dit spel daar : **Katje spelen**).

Ziehier hoe men dit spel noemt te Dendermonde : **Loeloeduiken of verstopperke spelen**.
te Ternat en omstreken : **Lonkaart spelen**.
te Blankenberghe : **Pie Beu spelen**.
te Brugge : **Verstekkerje spelen**.
te Oostende en in De Panne : **Duikertje spelen**.

In bijna alle srekken van 't Vlaamsche land heeft dit spel een anderen naam.

Voor sommige andere spelen worden ook « aftelrijmen » gebruikt om te weten wie : **leider** of **leidster** van het spel zal zijn, of wie in een « **rondedans** » eerst in het midden zal staan, of wie in een « **reidans** » alleen moet komen zingeh voor de rei.

Deze wordt in Noord-Brabant en in de Kempen « **kanonneken** of **kernonneken** » genoemd

Laura Hiel : Kinderspeken en Liedjes uit het land van Dendermonde, bl. 36.

Aftelrijmen

111. 'k Ga naar den winkel.

(Pie Beu spel)

'k Ga naar den win - kel, 'k Koop daar 'een brood, 'k Krijg daar een
 spek - je, een blauw of een rood, Wat ver - kiest gij
 van die spek. jes? Een rood of een blauw Rood lint - je,
 blauw lint - je Pif, poef, paf Gij zijt eer - stes af
 twee - de af
 der - de af

BLANKENBERGE

Het eigenaardige van dit aftelrijm is dat wanneer de afteller aan « rood of blauw » komt, het kind waarvoor hij dan juist staat moet kiezen tusschen rood of blauw; kiest het « rood » dan zingt de afteller « rood lintje, rood lintje » en zingt « blauw lintje » (2 maal) wanneer he! blauw gekozen heeft. Al de kinderen, die rood gekozen hebben, staan langs een zijde en de blauwe lintjes langs de andere zijde. Dan wordt er een veelvoudig verstoppertje gespeeld: de roode of de blauwe worden gekozen om zich te verstoppen, de andere moeten tegen een muur of een boom het hoofdje wegduiken achter den arm, en wanneer er

Pie Beu geroepen wordt, begint de opzoeking.

te Dendermonde Loe, loe l of koekoek l
 te Brussel Hoe l hoe l of c'est fini l

Opgeteekend door Laura Hiel. Vertolkster: Espérance Wittevrongel.

Het volgend aftelrijmke, dat gezegd wordt te Turnhout, heeft veel overeenkomst met een aftelrijm te Blankenberge gezongen; het zijn bijna dezelfde woorden: zie « 'k Ga naar den winkel — en ook dezelfde manier van doen met de kleur.

Boef!

Ik ging naar den winkel,
 Ik kocht daar een brood;
 Ik kreeg daar een kaartje,
 Een wit of een rood,
 Hebt gij rood?
 Ja, madam, ik heb rood

TURNHOUT

Vele aftelrijmkes beginnen met den uitroep: Boef! waarbij de afteller den rechtervuist plots in den kring vooruitstekt. Naderhand worden de makkerijes, beurtelings met den vinger aangewezen. In dit aftelrijmke, moet hij dien 't laatste woord « rood » treft, rood laten zien, aan zijn kleederen of elders op zichzelf; kan hij het niet, dan is hij er aan.

Uit « kinderspelen » van E. H. J. Nuyts, lid der Commissie van het Oude Volkslied. Taxandria, nieuwe reeks III Nr 2, 1930, bl. 7.

112. Antje bolantjen

An-tje bo-lan-tjen Is al-tijd ziek, Heel de we-ke,
Heel de we-ke, An-tje bo-lan-tjen Is al-tijd ziek,
Heel de we-ke, maar 's Zon-dags niet, 's Zon-dags zit hij
op den trap Met een tel-loor-ken rijst-pap.

TURNHOUT

Zie : E. H. J. Nuyts, lid der Commissie van het Oude Volkslied, « Kinderspelen » Taxandria, nieuwe reeks III, No 2, 1930, bl. 9:

Achter Tille's huzetje,
Lag er een hoopje kaf,
't Mannetje aan 't huzetje,
Had dat opgerapt

Tien, twintig, dertig... tot honderd
De meisjes gaan naar 't lof,
En gij zijt er van of !

Op wien of valt is afgeteld.

Wat drinkt gij liever bier of wijn ?

Op wien « wijn » valt mag bier of wijn zeggen.

Indien er « bier » gezegd wordt, dan vervolgt de vóórteller.

Dan moet gij weg van hier !

Op wien « weg » valt is afgeteld.

Indien er « wijn » gezegd wordt, dan vervolgt de vóórteller.

Op wien « aan » valt, is er wezenlijk aan.

Dan moet gij er aan zijn !

BREEDENE-centrum

113. Jan Buk, Jan Bil.

Jan Buk, Jan Bil, Jan Ha-ze-gril, Jan Worm, Jan Flas, Jan
Ha-ze-gras, Vie-len van de brug-ge, Zei
Jan Ver-brug-ge, Waar zul-len wij ze dro-gen? Zei
Jan Van der Hoo-ghe, Bij een groot vier, Zei Jan Cas-sier.

BLANKENBERGE

Opgeteekend door Laura Hiel, Vertolker Eimiel Popelier, visscher, nu kerksanger.

114. Rommelen, rommelen in den pot.

Rom-me-len, rom-me-len in den pot, Waar is Klaas en
 waar is zot? Zot is in zijn stal-le-ken, Wat
 doet hij daar? Daar speelt hij met zijn bal-le-ken, Wat
 heeft hij daar ver-lo-ren, Al-le-bei zijn oo-ren
 Zegt dat hij t'huis komt, Hij zal er wat van hoo-ren.

TURNHOUT

Bij het aftellen staan al de meespelende kinderen in een kring en de jongen of het meisje dat het aftelrijmke opzegt, wijst met den vinger bij iederen klemtoon het volgende kind uit den kring aan. Het kind dat op den laatsten klemtoon aangewezen wordt is er « aan » en moet het spel beginnen.

Uit « kinderspelen » van E. H. J. Nuyts, ijd der Commissie van het Oude Volkslied. Taxandria, nieuwe reeks III Nr 2, 1930, bl. 7.

Angelen, mangelen, mierenbosch,
 't Katje zat in den flierenbosch,
 Een minuutje, papet uutje,
 Roef, doef, daf!
 Gij zijt er eerlijk van af.

NOORD-BRABANT

Uit « Ons Volksleven », 10e jaargang 1898, bl. 22.

115. Jan brand de lampen

Jan, brand de lam-pen, brand de lam-pen, brand de lam-pen,
 Jan, brand de lam-pen, Want de kaar-sen die zijn uit.

DENDERMONDE

Laura Hiel : Kinderspelen en Liedjes uit het land van Dendermonde, bl. 136.

116. Onder de bank

On - der de bank, Lag er wat zand, Veert - daar - mee naar
 En - ge - land, Van En - ge - land naar Span - je, Ap - pel - kens van O -
 ran - je, Pe - ren van den dik - ken boom, Den
 dik - ken boom ge - span - nen, Met vier ijs - ren ban - nen,
 Die het les - ste spel - le - ken heeft, Die heeft de gou - den
 kroon, Pif, poef, paf! Jen - ne Ma - rie Ge zijt lest, loest af!

DENDERMONDE

Laura Hiel, Kinderspelen en Liedjes uit het land van Dendermonde, bl. 37.

Variante.

Onder de bank,
 Daar lee wat zand,
 Trekt er mee naar Engeland,
 Van Engeland naar Spanië,
 Appeltjes van Oranië,
 Peren van den hoogen boom,
 Die 't meeste gouden spellekes heeft
 Die heeft de gouden kroon.
 De gouden kroon in vieren,
 De meiskes gaan naar Liere,
 De jongens blijven thuis,
 Piep! zei de muis in 't zomerhuis.

TURNHOUT

Variante

Onder de bank
 Lag wat zand,
 Rijdt er mee naar Engeland,
 Van Engeland naar Spanje,
 Appelkes van Oranje,
 Peerkes van Condé,
 Brengt ons Marthatje nen koeke mee,
 Al zoo groot als een man,
 Dat zij hem niet dragen en kan.
 Kan zij hem niet dragen,
 Legt hem op nen wagen!
 Kan de wagen hem niet voeren,
 Bindt hem aan 't peerd,
 Zijn steert.
 Marthatje is geen censke weerd.

ZOTTEGEM

Er zijn zoo 24 andere varianten.

Zie Kinderlust en kinderspel van A. De Cock en Is. Teirlinck 8e deel, bl. 222 tot 231.

Ronden ring van Spanje,
 Appelkes van Oranje,
 Peren van den hoogeboom,
 Wie kust er de gouden kroon?
 De gouden kroon van Weenen,
 De meiskes gaan naar Weenen,
 De jongens gaan naar Willewillewijn,
 Al waar brave menschen zijn.

KLEIN-VRANKRIJK

Het Daghet in den Oosten, XIe boekdeel, 1905-1906, bl. 79.

117. Onder de groene boomen.

On-der de groe - ne boo - men Daar lag 'n En - gelsch
 schip, De Fran - schen zul - len gaan ko - men, Ze
 zijn zoo rijk als ik. Wij zul - len gaan tel - len On-der
 ons ge - zel - len, Van 1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6 - 7 af!

DENDERMONDE

Laura Hiel : Kinderspelen en Liedjes uit het land van Dendermonde, bl. 37.

Variante

Onder de groene hagen,
 Daar lag een Engelsch schip,
 De Franschen waren gekomen,
 Ze waren zoo groot als ik.
 Ze droegen nen hoed vol pluimen,
 Nen hoed van perkament,
 En heel de stad moest ruimen,
 Voor zoo nen wreedten vent.

KLEIN-VRANKRIJK

24 andere varianten, zelfde thema.

Zie Kinderspel en kinderlust van A. De Cock en Is. Teirlinck, 8e deel, bl. 231 tot 239.

Variante

Onder de groene boomen,
 Lag er een Engelsch schip,
 De Franschen zullen gaan komen,
 Ze zijn zoo rijk als ik,
 Ik heb eerst kapitein geweest,
 En nu ben ik soldaatje.
 Waarom moet ik op schildwacht staan?
 Of kapitein of katje.
 Af!

OOSTENDE

118. Keizer Karel

Kei - zer Ka - rel, Piet en Flip, Gin - gen sa - men op een
 schuit - je, Kei - zer Ka - rel, Piet en Flip, Gin - gen sa - men op een schip.

DENDERMONDE

Laura Hiel : Kinderspel en Liedjes uit het land van Dendermonde, bl. 37.

119. Visch, Visch, Wallevisch.

Visch, visch, wal - le - visch, Die de - zen nacht ge -
 van - gen is, Visch, visch, wal - le - visch,
 Die de - zen noen ge - bak - ken is, 1, 2, 3, Gij zijt vrij!

DENDERMONDE

Opgeteekend door Laura Hiel. Vertolkster : Marcelle van Wesemael.

1. Deze wijze is de rondedanswijze uit « *Le lion empaillé* » comédie in twee bedrijven van L. Gozlan, te Parijs vertoond in 1848. « *Un sous-lieutenant accusé de besogne...* ».

2. Le Roy, Chansonnier tournaisien, heeft op diezelfde wijze een geestig liedje geschreven : François Dussauçois, vous avez mon cœur et ma foi.

Chansons populaires tournaisiennes, Vasseur Delmée, édit. page 47.

Nota van Eug. Colin, archivaris der stad Brussel, lid der Commissie van het Oude Volkslied.

120. Vertrekselke, vertrekselke!

Ver - trek - sel - ke, ver - trek - sel - ke, De kat zit op het
 dek - sel - ke, Het dek - sel - ke da' brak, De kat die viel er
 af, Is ze nog niet dood? Geef z'en kors - tje brood,
 Is ze nog ge - zond? Giet z'en scheut wa - ter in heu - ren mond.

BRUSSEL

Variante

Vertrekselke, vertrekselke,
 De kat zat op een dekselke,
 Het dekselke klonk om,
 De kat vloog in de kom,
 De komme brak in twee,
 De kat vloog in de zee,
 De zee die ging nu af,
 De kat viel in heur graf,
 Er kwamen zeven vliegen,
 Om menschen te bedriegen,
 Ze pakte heuren linkepoot,
 En sloeg ze allen dood.

Zie A. De Cort : De Vlaamsche Kinderspelen van West Brussel, bl. 134.

121. Mieke, waar zijt ge zoolang gebleven?

Een, twee, drie, vier, vijf, zes, ze-ven Mieke waar zijt gij zoolang gebleven?

Hier en daar, Ge weet wel waar, Bij den a-po-theker op den ko-re-naard.⁽¹⁾

1) Vlasmarkt van Dendermonde.

DENDERMONDE

Laura Hiel : Kinderspelen en Liedjes uit het land van Dendermonde, bl. 133.

Variante

Een, twee, drij, vier, vijf, zes, zeven

Waar zijde gij zoo lang gebleven

Hier en daar,

En ik weet niet waar :

In de lange Begijnenstraat.

TURNHOUT

Uit Rijmkes en Liedjes uit Kinderspelen. E. H. J. Nuyts, lid der Commissie van het Oude Volkslied.

122. Eén, twee, drij

Eén, twee, drij, Koe-ke-bak-ke-rij; Vier, vijf, zes,

Koe-ke-bak-ke-res; Ze-ven, acht, ne-gen, De

koe-ken bak-ken te-gen; Tien, elf, twelf Bak uw koe-ken zelf.

DENDERMONDE

Laura Hiel : Kinderspelen en Liedjes uit het land van Dendermonde, bl. 37.

123. Mistambong.

Mis-tam-bong, kom, dar-re, dar-re, die-re, Mis-ti-ko, kom,

dar-re, dar-re, dong! Toe-re, loe-re, loe-re,

toe-re, loe-re, lie-re, Toe-re, loe-re, loe-re, Mis-tam-bong!

DENDERMONDE

Laura Hiel : Kinderspelen en Liedjes uit het land van Dendermonde, bl. 38

124. Kadee, kadee, kadee!

Musical score for 'Kadee, kadee, kadee!' in 2/4 time, key of B-flat. The score consists of four staves of music with lyrics underneath. The lyrics are: 'Ka - dee, ka - dee, ka - dee! Doe de bra - ven mee, Laat de stou - ten loo - pen, Kruip al - door de poor - ten, De poor - ten zijn ge - slo - ten, Kruip al - door de go - ten, De go - ten zijn te nat Spring al - o - ver den bree - den gracht'. The music features a mix of eighth and quarter notes, with a triplet of eighth notes in the final measure of the fourth staff.

Ka - dee, ka - dee, ka - dee! Doe de bra - ven mee,
 Laat de stou - ten loo - pen, Kruip al - door de poor - ten, De
 poor - ten zijn ge - slo - ten, Kruip al - door de go - ten, De
 go - ten zijn te nat Spring al - o - ver den bree - den gracht

AALST

Opgeteekend door Laura Hiel, Vertolker : Vander Heyden, onderwijzer. Aalst.

125. De prins van Luik.

Musical score for 'De prins van Luik.' in 2/4 time, key of B-flat. The score consists of four staves of music with lyrics underneath. The lyrics are: 'De prins van Luik kwam o - ver 't wa - ter, Met zij - nen zil - ve - ren gou - den kla - ter, Met zijn zil - ve - ren gou - den trom - pet, Al - le sche - pen wa - ren o - ver - ge - zet, Gij zijt de eer - ste, of de laat - ste, Troef. kat, af.' The music features a mix of eighth and quarter notes, with triplets of eighth notes in the first measure of the second and fourth staves.

De prins van Luik kwam o - ver 't wa - ter,
 Met zij - nen zil - ve - ren gou - den kla - ter, Met zijn zil - ve - ren
 gou - den trom - pet, Al - le sche - pen wa - ren o - ver - ge - zet,
 Gij zijt de eer - ste, of de laat - ste, Troef. kat, af.

ST-TRUIDEN

Achter het stadhuis,
Der liep een muis,
Is menheer de Raad niet huis ?
Neen, hij is water gaan halen,
Raad eens wie hem tegenkwam,
Twee ijzeren mannekens,
Met potten en met pannekens,
Twee kindjes zonder ziel,
De ziel was in den hemel,
De hemel was gesloten
Met twee vergulde poorten :
Amsterdam,
Vuur en vlam,
Pief, poef, paf !
Gij zijt er aan of er af.

BREE

't Daghet in den Oosten, 1e en 2e jaar, bl. 157.

Al die den tik tak heeft,
Heeft de gouden kroon,
De gouden kroon van biezen,
Des winters zal het vriezen,
Des zomers zal het zonneten schijnen,
Dan loopen de boeren met klonen
(klompen, blokken)
Jan Penantje wist het niet,
Zijn broertje was verdronken,
Wie zal er over te lijve gaan ?
Twee oude mannekens,
Die breken potten en pannekens,
Twee oude mannekens zonder ziel,
Acht en acht is zestien,
Wisse in de wei,
Af zijt gij !

KALLOO, KIELDRECHT.

Oost-Vlaamsche Zanten 1931, Nr 4, bl. 80.

Onder de groene poort,
Lag een hondje dood,
Zijn steertje was vervrozen.
Zijn pootjes lagen bloot,
Wie zal dat hondje helpen ?
Die zal er bij smelten,
Een, twee, drij,
Het hondje heeft gezegd : Gij !

NAZARETH

Touwtje dansen en springen

126. Op de markt staat een huizeke.

Op de markt daar staat een hui - ze - ken, En daar
woont een too - ve - res in, Ze piept ge - lijk 'n
mui - ze - ken, 't Is al - tijd van Ba - zin! Hoe heet den baas?
Sint Ni - klaas! Hoe heet den knecht? Jan Van Hecht! Hoe heet de meid?
Lap mijn kous! Hoe heet het kind? Pie - ter - nel - le - ke Snot - vink!

DENDERMONDE

Wat dubbel onderstreept is, wordt gedanst met dubbelen draai der koord, voor één sprong van het dansend meisje.

Laura Hiel : Kinder spelen en Liedjes uit het land van Dendermonde. bl. 35.

127. Mijn moeder kocht nen hering.

(Gekende wijzè)

Mijn moe - der kocht nen he - ring, Nen he - ring zon - der kop, Zij
lei hem voor het ven - ster 't Was nie - mand die hem kocht. Er
kwa - men twee cham - pet - ters Zij de - den mijn moe - der mee, Mijn
moe - der be - gon te schreeu - wen, En de he - ring schreeuwde mee.
Schreeu - wen dat mijn moe - der dee, Schreeuwen dat mijn moe - der dee,
Schreeu - wen dat mijn moe - der dee, Nog eentje bij, dat zijn er twee.

AALST

Zonderlinge wijze waarvan zekere maten aan « *Le clair de lune* » van Lulli herinneren, en waarvan het einde hetzelfde is van een Fransch liedje : « *Le Mirliton* » musique de A. Olivier, paroles de Voillier, uitgegeven te Parijs 1850, gansch Vlaanderen door verspreid als volgt :

Der kwam nen boer van Leu - ven, Van Leu - ven kwam nen boer, Hij
kwam Ma - rie - ke te - gen, Ma - rie - ke zei Bon - jour!
En jou - ant du mir - li - ti, En jou - ant du mir - li - ton,
En jou - ant du mir - li - ti, du ton, du mir - li - ton.

128. Hier zijn de sleutels van den biebabonten berg.

Hier zijn de sleu - tels van den bie - ba - bonten berg, En op dien
 bie - ba - bon - ten berg. Wo - nen bie - ba - bon - te men - schen, En die
 bie - ba - bon - te men - schen Heb - ben bie - ba - bon - te
 kin - dren, En die bie - ba - bon - te kin - dren E - ten
 bie - ba - bon - te pap, Met 'nen bie - ba - bon - te le - pel, Uit nen
 bie - ba - bon - ten bak, Met bie - ba - bon - te ma - stel - le - kens in.

DENDERMONDE

Laura Hiel : Kinderspelen en Liedjes uit het land van Dendermonde bl. 35.

129. Onder de brugge.

On - der de brug - ge Zat een mugge Met heur muil wijd o - pen,
 Ze - ven e - zels, Acht - tien kwe - zels Kwa - men er uit ge - kro - pen.
 't Eer - ste was nen mos - sel - man Twee - de was nen za - vel - man
 't Der - de was nen blink - mar - chand, Die blink ver - koo - pen kan.

NINOVE-DENDERMONDE

Oost-Vlaamsche Zanten : 1927. Nr 2, bl. 25.

Nr 129. De eerste maten zijn ingegeven door een dwarsfluit-wijze van het Pruisisch leger, wijze goed bewaard te Luik, door de bezetting van die stad in 1815. Deze wijze is ook overgedrukt in « Méloides populaires wallonnes et flamandes », Adolphe Biarent, p. 24, onder den titel : Marche : « Entendez-vous au clocher ».

Nota van Eug. Collin, archivaris der stad Brussel, lid der Commissie van het Oude Volkslied.

130. Krinoliene.

Moc-der koop mij op de foo-re, Ee-nen ring voor mijn
hand, Een paar slin-gers voor mijn oo-ren, 't Is de
mo-de en z'is ple-zant! Wil-de van de mo-de
zijn, Kri-no-lie-ne, Kri-no-lie-ne, Wil-de
van de mo-de zijn? Kri-no-lie-ne, dat is fijn.

GENT

Gewone dans in de koord, met den hoogen sprong op krinoliene, krinoliene (met dubbel zwai van de koord); maar, op de laatste « krinoliene » hurkt het touwdanseresje zich neder, en de meisjes die de koord draaien geven een wuk aan de koord zoo dat ze op het rokje van 't danseresje terecht komt met een flinken knal; men noemt dit touwdansje : dubbel toer kanon!

Opgeteekend door Laura Hiel : Vertolkster : Wwe Serrane-Plisnier.

131. Een haasje gekocht.

Ik heb een haas-je ge-kocht, In het
lom-mer-ke ge-brocht, Zoo ge-zeid, zoo ge-daen, Ei! ei! ei!
Springt die-nen boer maar bij! Uit! uit! uit! Loopt dienen boer maar uit.

DENDERLĒEUW

De koord draait met de gewone, langzame beweging. Bij de woorden : Ei, ei, ei, springt dienen boer maar bij! krijgt de touwtjespringster een mededanseres naast zich, en bij de woorden : Uit, uit, uit, loopt de eerste van onder de koord weg, en zoo gaat het voort.

Zie : Kinderspel en kinderlust in Zuid-Nederland, door A. De Cock en Is. Teirlinck, Iteel, bl. 27.

Zelfde spel als hierboven.

132. 'k Heb een jakske gekocht.

'k Heb een jak - ske ge - kocht, 't is van vod - de - kens ge -
 mokt, Zoo ge - zaid, zoo ge - daan En naar huis ge -
 gaan In! spring in! de boer springt in!
 Uir! spring uit! de boer springt uit!

EVERBERG (KORTENBERG)

Opgeteekend door Frans Maes, onderwijzer te Willebroek.

133. Trekt bij 't koordeken.

Trekt bij 't koor - de - ken, trekt bij 't koor - de - ken,
 Trekt bij 't koor - de - ken van de klink! Trekt bij 't koor - de - ken,
 trekt bij 't koor - de - ken, Dat het deur - ken o - pen - springt.

DENDERMONDE

De kinderen in ronde geven elkander de hand. Een meisje staat in 't midden met een koord, die ze doet draaien onder de voeten van haar makkertjes. Deze zingen het liedje « trekt bij 't koordeken », en springen op telkenmaal de koord onder de voeten draait. Zij die de koord mist, heeft « het deurken laten openspringen » en is er aan. Ze moet nu in 't midden staan, en de koord op haar beurt rond zich doen draaien langsheen de voeten van den rondekering.

Laura Hiel : Kinderspelen en Liedjes uit het land van Dendermonde, bl. 36.

134. Sterren in de lucht.

Ster-ren in de lucht is ko-per-draad,
Trekt met 't koor-de-ken, trekt met 't koordeken, Sterren in de lucht is
ko-per-draad, Trekt met 't koor-de-ken dat 't o-pen-gaat.

WILLEBROEK

Opgeteekend door Frans Maes, onderwijzer.

Zelfde spel als « Trekt bij 't koordeken ».

Muziekwijze met veelvoudige noten om aanpassing van woorden toe te laten, van het kinderliedje : *St. Nicolas m'a apporté, une poupée pour m'amuser.*

Saint - Ni - co - las m'a ap - por - té
une pou - pée, une pou - pée Saint - Ni - co - las m'a
ap - por - té une pou - pée pour m'a - mu - ser.

Nota van Eug. Colin, archivaris der stad Brussel, lid der Commissie van het Oude Volkslied.

Raadsels

1

Hoebelke, knoebelke zat op een brugskén
 Hoebelke, knoebelke brak zijn rugskén,
 Er was geen enkel timmerman,
 Die hoebelke, knoebelke zijn rugskén maken kan.

2

Koekskens met vier hoekskens,
 Even recht langs elken kant
 Raad, 't is naar uwen tand.

3

't Laken kunt ge niet vouwen,
 Den appel kunt ge niet schellen,
 En 't geld kunt ge niet tellen.

4

Hieterpotieter sprong over den oever
 Hieterpotieter kon er niet over;
 Hieterpotieter sprong in het riet
 Hieterpotieter verdrónk nog niet.

5

Onderwege Romen
 Staan zeven boomen,
 't Zijn geen eiken of geen esschen
 Ge zult het niet raden, al waart ge gezessen.

6

't Is een plank
 Van Godsdank
 't Is geen eiken of 't is geen esschen
 Ge zult het niet raden, al waart ge gezessen.

7

Toen ik was jong en schoon
 Droeg ik een blauwe kroon,
 Toen ik was oud en stijf
 Kreeg ik veel slagen op mijn lijf,
 Nu tot belooning
 Draagt mij de Koning
 Raad wie ik was ?

8

Daar waren twee hooge geleerden
 En die maakten daar een kapken,
 Van honderd duizend lapkens.

9

Daar staat een manneken in het hout,
 En het spreekt zoo stout
 Dat het niemand durft antwoorden.

10

Lap op lap
 En naad op naad.

11

Er is iet : 't drinkt zijn bloed
 En 't vreet zijn darmen.

12

't Moet hol zijn
 Wil het vol zijn.

13

Eene geit, eene kool en een wolf moeten één voor één over 't water gezet worden.
 Hoe zult gij dat gedaan krijgen zonder dat de wolf de geit, of de geit de kool opeet ?

14

Daar waren vier genichtjes,
 Ze sliepen samen in een kistje.
 Ze sliepen paar aan paar.
 Ge zult het niet raden al waart
 g' honderd jaar.

15

Okketokke
 Met hare groene rokken.
 Wie zou durven zitten
 Waar Okketokke
 Met haar groene rokken zit.

16

Er is iet in huis,
 't Is grooter dan een luis,
 En kleiner dan een muis,
 En er zijn meer vensters in
 Dan in het Oostersch huis.

17

Tweebeen lei een been op Drijbeen;
 Vierbeen kwam
 Die Eenbeen van Drijbeen wegnam;
 En Tweebeen was gram,
 Omdat Vierbeen een been van Drijbeen weg nam.

18

Daar waren vier gelijken,
Ze vloegen over een koningshof,
En ze zagen hun eigen goed,
Branden in een koperen hoed.

19

Droppel, droppel, druppeldrei
Liep over de hei ;
Daar kwamen zeven heeren
Die konden droppel druppeldrei niet keeren.

20

Hoe komt gij eene brug over, als men ze voor uwe voeten opbreekt ?

21

Daar is een heer van trippe-trappe.
Hij heeft een kleed van duizend lappen
En ge zoudt nog niet zien
Dat er eene naald aan geweest is.

22

Haar haar had haar
Haar haar vond haar,
Haar haar had eenen ring
Waar haar haar doorging.

23

Ik spreek zonder tong,
Ik schreeuw zonder long,
Ik neem deel in vreugde en smert
En heb evenwel geen hert.

24

't is in Pier en 't is in Jan niet,
't is in 't bier en 't is in de kan niet,
't is in 't koren en 't is in 't kaf niet,
't is in de boter en 't is in de pan niet.

25

Holder, klabolder,
Kwam over den zolder,
Holder, klabolder,
Kwam af den zolder
Met zijnen mond vol menschenvleesch.

26

Sint Job
Met zijnen rooden kop
Met zijnen groenen staart
Ge moogt raden tot in den Maart.

27

Tien, tien
Dubbele tien
Vijf-en veertig en vijftien.

28

Rood op wit groeit onder de aarde,
Rood op wit komt uit de aarde,
En wordt door Rood en wit kapot gemaakt.

29

Een lange, lange zwikzwak
Een korte, korte dikzak
En een papegaai die er bovenop zat.

30

Jutte, jutte paardje,
Met zijn vlassen staartje,
Hoe langer rijdt mijn paardje,
Hoe korter wordt zijn staartje.

Antwoorden op de Raadsels

1. Een ei.— 2. Een wafel.— 3. Hemelgewelf, de maan en de sterren.— 4. Een vorsch.
— 5. De zeven dagen.— 6. Het ijs.— 7. Het vlas — 8. Twee schaliedekkers op een dak.
— 9. De predikant — 10. Een pannendak — 11. De lamp — 12. De kous — 13. Eerst
de geit, dan de wolf maar ik neem de geit mede terug, ik neem de koo! en laat de geit,
eindelijk de geit voorgoed.— 14 en 15. De noot — 16. Een vingerhoed — 17. Beenhou-
wer, een been, blok, hond — 18. De bieën — 19. De regen — 20. Achteruit gaande.—
21. De haan — 22. De kat die een muis vangt — 23. De torenklok — 24. De letter R.—
25. De holleblok — 26. De kriek — 27. Honderd — 28. De radijs en tanden in den mond.
— 29. De bierwagen, de ton, de brouwersgast — 30. Naald en draad.

Zeer aanbevolen :

**Koren voor twee gelijke stemmen
met klavierbegeleiding
(orkestpartijen in huur)**

SCHUBERT, Herinnering

STRAUSS J., Lentegekweel

SCHUMANN R., Landelijk Tooneel

bewerkt door

G. NAUWELAERS

alsook :

NAUWELAERS, Kanteclaar
verschenen in partituur en zangpartijen

UITGAVE
GEBROEDERS SCHOTT, BRUSSEL

— Muziekdrukkerij —
DOGILBERT, N. V.
Kruidkunderstr., 73, Brussel